

LRKSA OFICIALIS ORGANAS, KATALIKISKAI
TAUTISKOS MINTIES SAVITRAŠTIS
Prenumerata metams \$2.00, pusmečiui \$1.00
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Telefonas Wilkes-Barre 3-4711

G A I R S A S

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION
Advertising Rates on Application
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Phone: Wilkes-Barre 3-4711

No. 3. Entered as Second Class Matter January 16, 1930, at Post Office at Wilkes-Barre, Pa., under Act of August 24, 1912

KETVIRTADIENIS, SAUSIO-JAN. 20, 1944

VOL.-METAI XXVIII

DIENOS KLAUSIMAI IR DAR ŠIS TAS

Sausio 13-tą Prezidentas įteikė 78-ajam Kongresui 1945 metų biudžeto planą. Pagal tą planą vyriausybės išlaidos numatomos \$99,769,000,000 sumoje, iš kurių vien karo reikalams numatyta \$90,000,000,000; pajamų numatyta \$40,769,000,000, deficitas fiskalių metų pabaigoje (liepos 1, 1945) numatomas \$258,000,000,000 sumoje. Šale karo reikalams numatytų išlaidų, kurios sudaro beveik 90 procentų visų išlaidų, \$1,252,000,000 skiriami veteranų pensijoms ir pašalpoms, \$3,750,000,000 atkėlimui nuosimčių už viešas skolas ir t. p. Kartu su biudžeto planu Prezidentas pasiūlė paraginimą Kongresui praveisti bilių sukėlimui \$10,500,000,000 naujų takų. Prezidentas savo pranešime nurodė, kad karui pasibaigus išlaidos pradės mažėti, bet vyriausybė dabar turi nužiūrėti visa, kas reikalinga karo vedimui ir jo laimėjimui.

Apie mirusius patariama kalbėti gerai arba nieko. Vienok nevisi šio rimto patarimo laikosi. Tragingose aplinkybėse žuvusio pirmojo ir paskutiniojo Lietuvos prezidento Antano Smetonos vardas šmeižiamas dideliu žulumu, ypatingai radikalų spaudoje. Įvairiais spėliojimais, išmisiais stengiasi kuo labiausia apjuodinti velionio atmintį. Galima buvo nesutikti su jo politine veikla ir tendencijomis, kurių jis laikėsi, bet už tai nevalia juodinti jo atmintį visokiais spėliojimais ir išmisiais. Visi, kurie myli savo tautą, savo senąją tėvynę Lietuvą ir trokšta jai laisvės ir nepriklausomybės, su pagarba minės velionį A. Smetoną, kaip didelį patriotą aukojusį savo tautai visą savo energiją, visus savo gabumus, o nekartą ir savo sveikatą. Jo pasiaukojimo Lietuvai nesumažino nei rusų represijos (buvo pašalintas iš gimnazijos ir universiteto), nei kalėjimas. Bent jam mirus reiktų skirti jo patriotinę ir kultūrinę veiklą nuo politinės, su kuria ne visi sutinkame.

Vasario 18-tą prasidėjo U. S. Ketvirtosios Paskolos vasius. Lietuviai-lietuvės, iš visų jėgų remkime šį vasį. Darykime saugius investimus ateinančiai savo ir savų šeimų gerovei, padėkime Amerikai greičiau laimėti šį karą ir teisingą taiką, prisidėkime prie greitesnio savikių grįžimo iš karo frontų. Pasirodykime tikrais savo šalies patriotais ir senos tėvynės mylėtojais, nes tik Amerikos pergalė galės jai sugrąžinti laisvę ir nepriklausomybę.

Generalio valstybės gynėjo Francis Biddle žiniomis, karo metu ateivystė į šią šalį labai sumažėjo. Pavyzdin, pereitais metais (nuo birželio 30, 1942, iki birželio 30, 1943) įleista tik 23,725, nors pagal įstatymą metinė ateivių kvota siekia 153,774.

ŽMONIŲ MEDŽIOKLĖ LIETUVOJE

Slapta. Mikelionis J. V. 78 kv. Lietuvos laikraštis "Nepriklausoma Lietuva" Nr. 3-17 praneša apie tvarkos policijos išleistą įsakymą, kuriuo Lietuvos piliečiai vyrai nuo 17 iki 45 m. amžiaus ipareigojami dirbti neapbrėžtą laiką sustiprinimo darbuose rytuose—Rusijoje. Paimtieji vyrai skirstomi šimtinėmis (tuo metu buvo numatyta paimti kelis tūkstančius vyrų). Šimtinėms vadovauti pavadama aktyvios tarnybos policininkams, kurie atsakingi už tvarką, švarą ir saugumą jų šimtinės.

Toliau tame slaptame laikraštyje pranešama, kad dalis vyrų esą suvilioti ir savisaugos daliniais. Jų paskirtis buvo—palaiykėti saugumą savo krašte. "Kas gi su jais daroma?—klausia laikraštis.—Menkai apmokyti, o dar menkia aprūpinti mūsų batalijonai siunčiami į frontą, o tuo tarpu kraštas paliekamas be tinkamos apsaugos. Toliau, savisaugos dalinių kariai yra davę pasižadėjimus tarnauti batalijonuose 6 mėnesius. Šis terminas daugeliui batalijonų karių jau yra seniai pasibaigęs, bet jie prievarta laikomi toliau ir verčiami duoti priesaiką. Tokia pat klaida buvo panaudota ir prieš transporto tarnyboms paimtus vyrus. Šiandien pradėdama vyrai imti neva sustiprinimo darbams. Mes nežinome, ką toliau sugalvos okupacinė valdžia, bet esą

me tikri, kad tuo nesibaigs: toliau eis vis didesni žmonių pareikalavimai. Žmonių ėmimas eina keičiausiai būdu: jie dažniausiai medžiojami nakties metu... Te ne vienas lietuvis nestoja į šimtinės ar kitokius vokiečių sugalvotus dalinius."

Toliau tame pat laikraštyje nurodoma neišvengiama katastrofa Hitleriui, Atskiru straipsneliu kalbama, kaip rūpestingai bus tvarkoma Lietuvoje po karo ūkininkų, pramonės ir darbininkų reikalai; straipsnelis baigiamas:

"Atgimusias Lietuvos gyventojas gyvens ramiai, turės visokių gerybių ir užtikrintą ateitį sau ir savo vaikams" (LKFSB).

SUDARYTA BALTIJOS KOMITETAS

Kaip praneša PAT, Stockholme sudarytas Baltijos Komitetas. Jo pirmininku—prof. Nerman. Baltijos komitetai įeina buv. Estijos prezidentas Rei, b. Lietuvos atstovas Ign. Šeinius, latvių prof. Balodis ir visa eilė švedų švietusomenės, užstojančios Baltijos valstybes. Komitetas jau spėjęs atspausdinti knygą, kurioje kalbama apie šio karo įvykius Baltijos valstybėse, ginama Baltijos valstybių teisė būti nepriklausomomis, priešinamasi vokiečių ir bolševikų norams pavergti Baltijos tautas (LKFSB).

PAVYZDINGAS ĮVERTINIMAS LIETUVIS-KOS SPAUDOS

Garsiojo mūsų lakūno Stasio Girėno artima giminaite—Agnietė Gilienė—pagerbdama atminimą savo mirusio brolio Pranciškaus Girskio—išleido knygelę "Sibiro ištrėmimo ir Bolševikų Kalėjime". Agn. Gilienė yra žinoma lietuviškų laikraščių platinėja ir šiuo nauju darbu parodė, kaip svarbu yra paremti lietuvišką spaudą. Yra visa eilė spaudai paruostų svarbių raštų, kaip, pavyzdžiui, mūsų garsiojo rašytojo A. Vaičiuliaičio. Būtų gražu, kad panašius spaudos rėmėjus, kaip aukščiausi sumnėtoji, atsirastų daugiau. Švietus žmonės nekartą, gyvi būdami, ar testamentu, yra skyrę netgi žymias sumas gerai spaudai paremti. O mūsų lietuviškoji spauda ypatingai paramos reikalinga (LKFSB).

25 METAI NUO STEIGIMO LIETUVIŲ GUSARŲ PULKO

1919 m. sausio 11 d. prie Kauno miesto komendantūros buvo pradėtas steigti pirmas gusarų eskadronas, kurio vadu buvo paskirtas karininkas Vl. Bielinskis. Iš to eskadrono vėliau išsivystė pirmas lietuvių raitelių pulkas, vėliau gavęs gusarų vardą. Šio pulko raiteliai jau 1919 m. vasarą kovėsi su beįsiveržiančiais į Lietuvą bolševikais ties Zarasais, Smalva, Turmontu. Šio pulko raiteliai dalyvavo kautynėse su bermontininkais Radviliškio-Siaulių apylinkėse, vėliau perkelti į lenkų frontą—dalyvavo garsiosiose kautynėse ties Širvintais (LKFSB).

DĖL ŽEMĖS DREBĖJIMO ŽUVO TŪKSTANČIAI ŽMONIŲ

Buenos Aires, Argentina. — Sausio 16-tą didelis žemės drebėjimas nusiaubė San Juan miestą ir apilinkėš Andes kalnų rajone. Vien tik San Juan mieste tūkstančiai žuvusių ir sužeistų.

1318 m. buvo prijungta Vitebsko žemė.

25 METAI KAIP TĖVAI MARIJONAI PERĖMĖ "DRAUGĄ"

Tarp daugelio tėvų marijonų vertingų darbų, gal būt, pirmo vieton reikia statyti leidimą dienrašcio "Draugo", kurs dabar yra pasilikęs vieninteliu lietuvių katalikų dienraščiu pasauelyje. Šiemet, sausio 19 d., suėjo 25 metai, kaip "Draugo" leidimą perėmė tėvai marijonai. Nugalėję visą eilę sunkumų, tėvai marijonai šį dienraštį tiek sustiprino, kad dabar jisai gausiai gaunau naujų prenumeratorių, turi pastovų bendradarbių kadra ir laikosi tvirtai.

Kaip žinome, "Draugas" buvo įsteigtas 1909 m. liepos 12 d. Wilkes-Barre, Pa., savaitiniu laikraščiu. 1913 m. perkeltas į Chicago, nuo 1916 m. kovo 31 d. paverstas dienraščiu. "Draugas"

buvo nutarta leisti lietuvių kuni-gų suvažiavime New Yorke 1909 m. gegužės 5 d., buvo numatyta jį pavadinti "Katalikų Draugas", bet tą pat metų birželio 2 d. pavadinimas pakeistas tiesiai į "Draugas". "Draugo" redaktoriais yra buvę: kun. A. Kaupas, kun. K. Urbonavičius, kun. F. Kemėsis, P. Šivickis, J. Kaupas, kun. A. Maliauskis, kun. P. Būčys, kun. J. Česaitis, K. Pakštas, kun. K. Matulaitis, kun. V. Kulikauskas, paskutiniu laikotarpiu "Draugo" sekmingai redaguoja L. Šimutis, Administravimo darbus sekmingai tvarko tėv. P. Činikas, kuriam naujų prenumeratų rinkime gelbsti A. Daugirdas. Redakcijoje dirba patyrę žurnalistai: kun. Barauskas, Ig. Sakavilas, Labanauskas (LKFSB).

GINKLUOTI BŪRIAI TIES JONAVA

Saugumo policijos vadas praneša, kad, kaip jis vadina, bandant šaudyti. Gyventojai perspėti, diti ginkluoti būriai pasirodė ties Jonava. Policija areštavusi tie, kurie nepranešė policijai apie pastebėtus banditus. Galikaltė buvusi įrodyta, kad jie turėjo ryšio su banditais ir, prisilaikant dabar veikiančių okupa-

cinių karo įstatymų, buvo sušaudyti. Gyventojai perspėti, kad tokio paties likimo sulauks tie Jonava. Policija areštavusi tie, kurie nepranešė policijai apie pastebėtus banditus. Galikaltė buvusi įrodyta, kad jie turėjo ryšio su banditais ir, prisilaikant dabar veikiančių okupa-

BAŽNYČIA NACIŲ OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Londono laikraštiai praneša, kad į Stockholmą atvykęs žymus lietuvių politikas ir laikės pakinkančias kritikuojama sovietų spaudoje pasirodžiusieji pasikėlimo balsai Baltijos Tautos prijungti prie Rusijos. Autorius pasisako už Baltijos tautų laisvę.

Taip pat žurnale "The Weekly Review" tilpo Arnold Jones straipsnis "The Baltic States", kuriame pasisakoma prieš užmačius susovietinti Baltijos kraštus (LKFSB).

DĖL KO IŠTRĖMĖ KUN. MYKOLĄ KRUPAVIČIŲ IR DR. KAZĮ GRINIŲ

Slaptojo Lietuvos laikraščio "I Laisvę" Nr. 9, 1943 m. gegužės 25 d., rašė apie žydų šaudymus Lietuvoje, atsakydamas į lenkų šmeižtus: "1. Per 80 procentų Lietuvos žydų išžudyta. Šaudymams vadovavo vien vokiečiai. Juos vykėdė taip pat vokiečiai ir lietuviškom uniformom apsilvėkę padugnė—visokie jankai ir jaskiai, kuriuos vokiečiai nugirdydavo ir leisdavo žudomuosius apiplėšti. Lietuvių tauta nuo tų masinių skerdynių atsiribojusi. Lietuvos laikinoji vyriausybė neišleido nei vieno prieš žydus nukreipto nuostato, nors visa lietuvių tauta jautė šviežiai padarytą skriaudą ir laukė, kad teisingumo ranka nubastų tą žydų dalį, kuri bolševikams aktyviai padėjo kankinti Lietuvą. Vyskupas Brizgys viešai išpėjo lietuvius nesu- tepti rankų svetimu turtu ir krauju. Lietuvių tautos veteranai—dr. K. Grinius, kun. M. Krupavičius ir prof. J. Aleksa-memorandumu, už kurį buvo iš-tremti, potestavo Rentenui dėl žydų žudymų ir lenkų iš ūkių mėtymų... 2. Melas, kad lie-tuviai sudarė legioną. Ir pats lenkų radijas iš Londono prane-

šė, kad lietuvių mobilizaciją atsiliepė apie vieną procentą." Toliau laikraštis pataria slaptai lenkų stočiai, kuri darė prie-kaištus lietuviams, geriau iš-skaičiuoti ir slaptąją lietuvių spau-dą (LKFSB).

Tačiau okupantų priespauda atneša jų nelauktus rezultatus: nors Lietuvos bažnyčios niekad nebuvo tuščios, dabar visada be-veik pilnos (LKFSB).

KUNIGO BALKŪNO SVEIKATA GERĖJA

Kun. J. Balkūnas, kurį Kalėdų metu širdies liga buvo pagul-džiusi ligoninėje, jau atsigrėbė, bet dėl šios netikėtos ligos tu-siribojusi. Lietuvos laikinoji vyriausybė neišleido nei vieno prieš žydus nukreipto nuostato, nors visa lietuvių tauta jautė šviežiai padarytą skriaudą ir laukė, kad teisingumo ranka nubastų tą žydų dalį, kuri bolševikams aktyviai padėjo kankinti Lietuvą. Vyskupas Brizgys viešai išpėjo lietuvius nesu- tepti rankų svetimu turtu ir krauju. Lietuvių tautos veteranai—dr. K. Grinius, kun. M. Krupavičius ir prof. J. Aleksa-memorandumu, už kurį buvo iš-tremti, potestavo Rentenui dėl žydų žudymų ir lenkų iš ūkių mėtymų... 2. Melas, kad lie-tuviai sudarė legioną. Ir pats lenkų radijas iš Londono prane-

KRATA IR AREŠTAI ARIOGALOJE

Pereitą vasarą, birželio 10 d., prekymo dieną vokiečių daliniai apsupo Ariogalos miestelį. Krėtė visus atvykusius turgun ir kai kuriuos namus. Arioga-liečiai, toli būdami nuo pagrin-dinių kelių, visą laiką ramiai gy-venantieji—nepaprastai susijau-dino, kilo didžiausias sąmyšis, kurio metu—vienas užmuštas ir trys sunkiai sužeisti (LKFSB).

MILŽINIŠKI VOKIEČIŲ NUOSTOLIAI RUSIJOS FRONTUOSE

NAUJI ALIJANTŲ ŽYGLAI IR LAIMĖJIMAI ITALIJOJE IR PACIFIKE

Sausio 17-tą anglų dien-raštis "The Daily Express" paskelbė iš Vichy radio nu-girstą žinią, kad Rusijoje organizuojamos stiprios ali-jantų oro jėgos bombardavi-mui Vokietijos dalių, kurių nepasiekia anglų ir ameri-kiečių lėktuvai iš savo bazių. Matomai, iš Rusijos bazių bombardavimus vykdins a-merikiečių, anglų ir rusų lėk-tuvai.

Nazių pastangos sulaukyti bolševikų ofensyvą Dniepro rajone nuėjo niekais. Ten naziai turės pasitraukti, ar-ba bus apsupti ir išlikviduo-ti.

Leningrado ir Gudijos frontuose bolševikai pradėjo stipriau pulti nazius. Mas-kvos žiniomis, naziai Rusi-jos frontuose kasdien pra-randa apie 5,000 kareivių.

Italijoje naziai kontra ata-komis mėgino sulaukyti ali-jantų ofensyvą. Prancūzų dalinys, esąs prie 5-tosios a-merikiečių armijos, vienos dienos laikotarpiu atmušė penkias nazių atakas. Cas-sino fronte naziai parodė stiprų pasipriešinimą puo-lantiems amerikiečiams.

Solomonų salose japonams darosi karšta. Negau-dami naujų sustiprinimų jie silpsta ir, matomai, rengiasi nešdintis lauk.

Alijantų lėktuvai sunaikino industrinį vokiečių mies-

tą Brunswick, kurs yra dau-giau nukentėjęs, negu kita-dos anglų Coventry nuken-tėjo nuo nazių lėktuvų. Šve-dų žiniomis, Brunswicke žu-vo 12,000 gyventojų.

Sausio 17-tą bolševikai užėmė Nasva, kuri randasi 70 mylių nuo Latvijos sien-os, ir artinasi prie Novoso-kolniki, kur randasi svarbi geležinkelio linija, kitos bolševikų armijos veržiasi gilyn Lenkijon.

Sausio 18-tą U. S. laivyno lėktuvai nuskandino 10,000 tonų japonų kruzerį, o kitus du prekinius laivus padegė.

TAUPLYK POPIERĮ KARUI

Popieris dabar lygiuojasi su plienu, geležim, aluminijum ir guma, kaipo No. 1 karo būtinybė. Buvo paskelbta, kad Amerikų popieriaus malūnai turi mažinti dviejų savaitių žaliavų iš-teklius, gaminiumi krauju plazmos dėžutes, bei dėžes pristaty-mui mūsų kovojančioms vyrams amunicijos ir maisto. Tai yra rimta padėtis, tačiau tokia, ku-riai visuomenė gali tučiuojau padėti.

Kiekvienas nebereikalingas lai- kraštis ir žurnalas, vnynojimo popieris, kartonas, dėžė ar net ir mažiausias popierio šmetelis turi būti taupomi pakelti greitai nykstantiems atsargų ištekliams popieriaus malūnuose. OWI

AMERIKOS RAUDONASIS KRYŽIUS NUSTATO FONDO TIKSLU DU ŠIMTU TŪKSTANČIŲ DOLERIŲ

Washingtonas, D. C.—Raudonojo Kryžiaus Pirmininkas Norman H. Davis pranešė, kad iš A-merikos visuomenės ateinantį kovo mėnesį bus prašoma sudėti į karo fondą \$200,000,000 fina-suoti Amerikos Raudonojo Kry-žiaus karo laiko operacijoms.

Iš tos sumos, \$140,000,000 bus reikalaujama tautiniū organiza-cijų finansuoti jų tautinius ir tarptautinius veikimus, kurių maždaug 85% bus išleisti tiesio-giniai už Raudonojo Kryžiaus patarnavimus Amerikos kovos jėgų vyrams, sako Mr. Davis. Likutis, arba \$60,000,000, sudaro maždaug vidurklį sumų, reika-laujiamų 3,756 Raudonojo Kry-žiaus skyrių jų darbe vietinėse visuomenėse, kurių didžiausia dalis eina padėti karo tarnybos vyrams ir jų šeimoms.

"Nors mūsų 1944 metams užsi-briežtas tikslas yra didžiausias Raudonojo Kryžiaus istorijoje," pareiškė Mr. Davis, "jis repre-zentuoja minimum sumą reikalin-gą patenkinti nuolat didėjančius Armijos ir Laivyno pareikalavi-mus Raudonojo Kryžiaus patar-navimų. Mūsų uždavinio dydis yra didesnis net bei kada anks-čiau. Amerikos gyventojai nie-kad neapvyli Raudonojo Kry-žiaus, ir aš esu tikras, kad besi-

artinančioje kampanijoje jie au-kos duosniai, kad įgalinti orga-nizaciją išpildyti savo pareigas mūsų ginkluotoms jėgoms," bai-gė Mr. Davis. OWI

25 METAI KAIP PRADĖTA STEIGTI LIETUVIŠKA ARTILERIJA

1919 m. sausio 6 d. Lietuvos be-sisteigiančioji kariuomenė gavo iš vokiečių dvi rusiškas 3-ju co-lų patrankas. Tė du pirmieji pabūklai ir sudarė pradžią lietu-viskosios artilerijos. Buvo su-daryta pirmoji artilerijos bateri-ja, kurios vadu buvo paskirtas karininkas Jodka. Iš pradžių bu-vo daug sunkumų, ypač iš vokie-čių pusės. Artilerija kautynėse pirmą kartą dalyvavo tik kovo 27 d. Tą dieną 15 val. 30 min. buvo paleistas pirmas mūsų artilerijos sviedinys. Tas sviedi-nys įsmigo į Deltuvs klebonijos sieną, kur buvo bolševikų štabas. Vėliau Deltuvs klebonas tą svie-dinį grąžino į Karo Muziejų Kau-ne. Balandžio pabaigoje gauti iš Kauno kiti du artilerijos pabūk-lai, tuo būdu fronte veikė ketu-rių patrankų artilerijos baterija. Vėliau Lietuva turėjo net kelis artilerijos pulkus (LKFSB).

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS
G A R S A S
Išeina Keturtdieniais Redaguoja M. ZUJUS

PRENUMERATOS KAINA:
Jungt. Am. Valst. metams \$2.00, pusei metų \$1.00; užsieniuose metams \$3.00.
Skelbimų kainos sulig pareikalavimu.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"
Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
United States of America \$2.00, Foreign countries \$3.00. Single copy 5c.
Advertising rates on application.

"GARSAS"
73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

**KETVIRTOSIOS U. S. KARO BONŲ
PASKOLOS REIKALAI**

(Ištraukos iš redaktoriaus Mato Zujaus kalbos pasakytos sausio 18, 1944, iš Wilkes-Barre radio stoties—WBRE)

Lietuviai, lietuvaitės! Pasirodykite gerai šios šalies patrijotais ir savo senosios tėvynės Lietuvos mylėtojais! Amerika kovoja už savo ir už kitų tautų laisvę. Amerikai visais laikais buvo persekiojami žmonių prieglauda, ji davė globą ir prieglaudą įvairių tautų žmonėms, kuriems jų pačių tėvynėse nebuvo laisvės. Šimtai tūkstančių lietuvių yra čia radę prieglaudą bėgant nuo okupantų rusų represijų, jų pastangų sunaikinti tautinę ir religinę dvasį. Kada Lietuvoje "nei žodžio nei rašto neleidė areliš suspaudęs sparnais", į šią šalį atvykę lietuviai, be jokių varžymų, steigė savo parapijas, savo organizacijas, draugijas, steigė savus tautiškus laikraščius ir savas lietuviškas mokyklas, kurių anais laikais jie neturėjo savo tikrojo tėvynėje, Lietuvoje. Čia niekas jų persekioja nei už lietuvišką kalbą nei už religiją.

Ziaurūs agresoriai vartoja istorijoje negirdėtas priemones mažesnes tautas užkariauti ir išnaikinti. Amerika, Anglija ir kitos demokratijos paskelbė šūkį, kad jos kariauja už didelių ir mažų tautų laisvę, pastovią taiką ir ramybę.

Amerika jokių užkariavimų nesiekia, ji darys įtakos, kad ir kitos jungtinės tautos svetimų žemių nesisavintų. Amerika pasiryžusi ir Lietuvai apginti, padėti jai atgauti laisvę ir nepriklausomybę. Tokių pažadų yra padaręs garbingasai šios šalies vadas Prezidentas Rooseveltas ir kiti žymūs pareigūnai. Amerikai laimėjus pergale, tikėkime, ir mūsų senoji tėvynė Lietuva susilauks taip brangios laisvės ir nepriklausomybės.

Vyriausybė šiame vajuje siekia sukelti 14 milijonų dolerių iš kurių 5 milijonus ir pusę turės išpirkti atskiri asmenys. Kaip žinote, pirkdami bonus netikėtai atliekame patrijotišką prievole, bet pasidarome sau ir savo šeimoms saugiausią investiciją. Perkant 25 dol. karo boną mokame tik \$18.75, už \$50.00 vertės boną—\$37.50; už \$100.00 vertės boną mokame tik \$75.00, o už 10 metų tie bonai turės pilną vertę. Esant svarbiam reikalui, parduodant bonus anksčiau, gausime tokią kainą, kokia tuo laiku bus pribrendusi.

Karo bonais sukeltą kapitalą vyriausybė panaudos karo laivų, lėktuvų, tankų, kanuolių ir kitokių karo reikmenų gamybai ir pristatymui į karo frontus, kur mūsų jaunuoliai žūtūtinėse kautynėse kovoja su piktais agresoriais už savo šalies ir kitų tautų laisvę. Kuo greičiau prigaminsime karo pabūklų, geriau aprūpinsime kovojančius vyrus, tuo greičiau agresoriai bus nugalėti, tuo mažiau mūsų jaunuolių žus tose kautynėse, tuo mažiau iš jų nustos brangios sveikatos, tuo greičiau jie sugrįš namo, pas savuosius. Taip, tie jaunuoliai aukoja savo gyvybes ir sveikatą, daugelis iš jų sugrįš amžinai invalidais, vieni netekę kojų, kiti rankų, dar kiti netekę akių ar kitaip sužaloti. Tiems kovojantiems vyrams šiandien nevalia pasitraukti iš savo pozicijų, nevalia jiems pasakyti: jau užtenka, daugiau nesiaukios, tegu kiti eina ir darba užbaigia. Taigi, nevalia ir mums namie pasilikusiems numoti rankas ir teisintis, kad negalima daugiau prisidėti, kad nėra iš ko, kad reikia pasirūpinti naminiams reikalais. Atminkime, kad mūsų kovojantiems vyrams bus daug lengviau atlikti sunkų darbą tolimuose frontuose, kada jie žinos, kad namie pasilikę taip pat aukojasi bent atsižadėdami savo laikinų patogumų, o visomis išgalėmis dedasi prie karo pastangų, prie pergalės pagreitinimo.

Šio vajuos obalsiu yra: "Visi paremėme ataką."

Didžiausios atakos dar priešakyje ir jos prisitartina. Karo vadai mano, kad dar šiais metais naziai bus įveikti ir turės pasiduoti besalyginiai. Vienok jie neslepia nuo mūsų, kad paskutinės atakos bus didžiausios ir pareikalaus daug mūsų jaunuolių gyvybių. Mūsų bonai galės sumažinti tų aukų skaičių; tobuliausi ginklai ir užtektinas jų skaičius prisidės prie greitesnio agresorių sutriuškinimo. Taigi, padėkime jiems nulausti Hitlerio ir Hirochito ir jų militarių gengsterių ragus, nušluoti tuos agresorius nuo žemės ir sugrąžinti didelėms ir mažoms tautoms taiką ir saugumą.

Mūsų kovojantys vyrai aukoja gyvastis, o iš mūsų reikalauja tik skolinti pinigus. Atlikime savo pareigas visų šimtu procentų patrijotiškai.

Vokiečiai Išgabensią iš Vilnios 15,000 Lenkų?
Londono laikraštis "Dz. Polski" gruodžio 13 d. numeryje praneša gavęs žinių, kad vokiečiai smarkiai persekioja lenkus, ypač Rytų žemėse. Itakingesnieji asmenys areštuojami. Dalis jų žūna kalėjimuose ir koncentracijos stovyklose, o dalis išgabenama darbams. Vilniuje okupantai pasirengę artimiausiu laiku išgabenti 15,000 lenkų, kad sau sumažinus pavojų užnugaryje (LKFSB).

DĖL SOVIETŲ IR LENKŲ SANTYKIŲ

Paskutiniu laiku diplomatų tarpe ir spaudoje gyvų diskusijų sukėlė Sovietų ir lenkų santykiai. Maskva, neatsižūrėdama Atlanto Čarterio ir įvairių sutarčių, nori primesti Lenkijai tokias sienas, kokios buvo užrėžtos 1919 metais remiantis Kurzono linija.

Sovietų ir lenkų santykiais stipriai interesuojasi lietuvių spauda. Dienraštis "Draugas" tarp ko kito rašo:

"Tie 'lenkų patrijotai', kurie yra pačios Maskvos suorganizuoti ir kuriems vadovauja ne kas kitas, bet patys Maskvos komisarai, supranta, priims (yra priversti priimti) bet kokį Stalino pasiūlymą. Bus taip, kaip 1939 m. buvo su Vilnium: Sovietų Rusija 'atidavė' Lietuvai Vilnių, bet 1940 m. užgrobė visa Lietuvą. Vadinas, iš jo taip: Vilnius Lietuvai, o Lietuva Sovietų Rusijai. Gali būti taip ir su Lenkijos klausimu: Wanda Wasilewska priims Kurzono liniją, kuri vis tik šį tą Lenkijai palieka, tačiau visa Lenkija, panaudojant Wasilewskos 'patriotus', bus suveiktina.

"Kad Maskva prie to eina, aišku ir iš šių davinčių: paskutiniu laiku labai smarkiai pradėta garsinti Sovietų Rusijoj sudarytoji 'lenkų kariuomenė', kuri kariuomenė šalin raudonarmiečių. Toji kariuomenė ieina į Lenkiją, kaip 'sava, lenkiška kariuomenė' ir, kaip tokios, 'niekas negalės' iš lenkų teritorijų išvartyti. Kas gi, pagaliau, norės vyti lauk 'saviškius'.

"Maskva, siūlydama lenkams Kurzono liniją, pikta: puola Lenkijos vyriausybę užšęny. Esą ji nepajėgė suorganizuoti: pasipriešimo vokiečiams Lenkijoj ir net įtaria, kad ji vokiečiams pasitarina. Kas kita esą su Wasilewskos 'patriotais'—jie 'savo pareigą atlieka, nes kariuoniai drauge su raudonarmiečiais."

"Naujienos" rašo: "Sovietų valdžia, matyt, rengia dirvą naujai 'valdžiai' Lenkijoje—tokiai, kaip 'marsalo Tito' valdžia Jugoslavijoje. Kai Raudonoji armija užims didesnę Lenkijos plotą, bolševikai, gal būt, sudarys tenai administraciją iš 'Lenkų Patriotų Sąjungos' narių, atgabentų iš Maskvos. Jeigu vokiečiai pasitrauktų toliau į vakarus, tai Stalinas pastatytų savo valdžią lenkams pačioje Varšuvoje. Tuomet Lenkija virstų 'sovietine' ir būtų pasirašusi 'nubalsuoti prisidėti' prie Sovietų Sąjungos.

"Lietuvoje tokia šulerystė bolševikai padarė 1940 metais. Ar jie ketina visai sunaikinti Lenkijos nepriklausomybę, nežinia. Stalino garsiakalbiai kol kas dar vis kalba apie 'nepriklausomos ir stiprios Lenkijos' atstatymą. Bet kas tais melagiais gali tikėti?"

"Darbininkas" rašo:
"Rusai braunasi į Lenkiją. Ištremitoji lenkų vyriausybė skubotai mėgina su sovietais tartis dėl Lenkijos sienų. Tik to su Ukrainos ir Baltųjų dalimis. Tegū Maskva sau tariasi. Bet Lenkija nori Lvovo ir Vilniaus. Tų kraštų neišžadėsianti, nes ten esą perpilni lenkiško elemento, istorijos tradicijos ir tt. Lenkų vyriausybė taip pat reikalaujanti ir Lietuvos nepriklausomybės. Viskas sugalvota-suplanuota, bet—su ištremita Lenkijos vyriausybe Maskva ne kalbėtis nori, nes dabartinė lenkų vyriausybė nereprezentuojanti visos lenkų tautos. Sovietai tarsi tik su Vanda Wasilewskaja, kuri sudaro Maskvoj suorganizuotą būsimąją Lenkijos vyriausybę. Supranta, kad Vandos vyriausybė bus pilnoj sovietų kontrolėj. Pradžioje, dėl pasaulio akių, Maskva gal žadės Lenkijai atimtus nuo vokiečių Rytprūsius, pakaitomis už 'senasias rusų žemes' (Galicijos, Ukrainos ir Baltųjų dalis), kurių buvo pastarosios lenkų valstybės sienos. Bet palaipsniui Vandos vyriausybė klausniai vykdys Kremliaus įsakymus, ir vieną gražią dieną Lenkija atsidurs sovietų 'respublikų' šeimoje. Taip planuoja Rusija. Lenkai, žinoma, turi savo planus, kurie neužilgo pradės pasireikšti."

JĖGOS POLITIKA
Savaitraštis "Lietuvių Žinios" rašo, kad Sovietų Rusijos vyriausybė skaitosi tik su jėga.

"Kaip tik lenkų partizanai ginklu pasipriešino rusų valdininkams, neseniai iš vokiečių atvaduočių rytinėje Lenkijoje, tuojau sovietų val-

Apžvalga

džia pasiūlė Lenkijos vyriausybei ištrėmimo daug palankesnes susitaikymo išlygas.

"Panašiai atsitiko ir Rusijos santykiuose su Jugoslavijos vyriausybe Brozovič (rusų pramintas generolas Tito) turėjo suorganizuoti gana skaitlingą kroatų valstiečių armiją ir tai armijai sekėsi mušti vokiečius, tol Stalinas ir Rusijos propagandos įstaisai padėnes kėlė šį 'generolą'.

"Užteko vokiečiams truputį apšūti Tito partizanus, kaip sovietų valdžia 'užmiršo' tą kroatų 'didvyrį' ir pradėjo vėl melintis prie Jugoslavijos vyriausybės ištrėmimo. Naujų metų proga Stalinas net pasveikino atsiuntę Jugoslavijos vyriausybę, kurią neseniai visaiš niekino.

"Čia minėti faktai parodo, kad dabartinė rusų valdžia skaitosi tik su jėga. Vargiai ji kitaip elgėsi ir su savo artimiausiais kaimynais.

"Reikia, kad laisvomis ir nepriklausomomis likt tos Europos tautos, kurios sugebės jėga pasipriešinti sovietų grobimo politikai arba ja energingiau užtars galinčios demokratijų jėgos."

NAUJU METU VILTYŠ IR LIETUVA
Savaitraštis "Amerika" nurodo, kad daugelis tautų "su viltimi širdyse, su šviesa akyse žūri ir šiuos metus", nes jos tikisi atgauti savo laisvę ir nepriklausomybę. O kaip su lietuvių tauta?

"Mūsų akyse, rašo "A.", kaip prisimenam Lietuvą ir jos ateitį, nesu-

spindi toji šviesa: niekas visame plačiame pasaulyje nenori mums pagalbos rankos, tvirtai užstoti mūsų laisvę. Lietuvių tauta pasaulio akyse neverta nė to E-vangelijoj minimo šunelio, kuris mato trupiniais, nukrintančiais nuo pono stalo. Niekas Lietuvos neužstoja, stumia tolyn galutinį Lietuvos ateities sprendimą, kratosi rankas ir sako: 'Rytoj pamatysim.' "Visi gi žino, kad bloga ta politika, kuri rytojoms pasikliauja. "Atidėlojant rytojui, Lietuvos nekaliai nebuvo svarstyti net tose konferencijose, kurių tikslas yra sudaryti planus maitinti karo ir bado iškančiant Europai, kai Vokiečiai bus nugalėti. Matyt, kas nors galvoja, kad Lietuvoj išbadėjusiems žmonėms nereikės nė trupinio numesti. Argi jie neverti nė to E-vangelijoj minimo šunelio?"

AISKUS LIETUVIŲ ŽODIS APIE NACIUS
Slapta Lietuvoje platinamas laikraštis "Nepriklausoma Lietuva", spaudoj jau minėtos konferencijos proga išleides specialų numerį, rašė: "Kai vokiečiai... pradėjo... klastoti lietuvių paraišus atsišaukimuose, uždarinėti mūsų aukštąsias mokyklas ir kultūrinės įstaigas, suklastojant net arkivyskupo ganytojišką laišką tikintiesiems,—suičinioti ir tremti į koncentracijos stovyklas niekuo nekaltus asmenis ir net šeima... šaudyti už negalėjimą pristatyti keliasdešimt kilogramų javų ar bulvių... lietuviai įsitinkino tikraisiais vokiečių ketinimais mūsų tautos atžvilgiu." (LKFSB)

GIESMĖ LIETUVAI
Iš poemos "Lietuvių tautos pasaka"
Pagarbinta būki, tu mano gimtine, Priglaudus ne vieną likimo tremtinį Ir jūs, ežerai, ir milžinkai senas, Krūtinėje amžiną ugnį kurenas!

Tvirtų ažuolų ir beržynų pavėsy Dar burtai žilsruogių žymių neišblėgę— Užtenka pažvelgt tik į dangų žvaigždėtą, Kad dievišką galią širdy užkerėtą.

Kai soduose vyšnių kerai kepurėti Ir tulpių raudoni vainikai į klėtį Nudaigo takelio dugzenančių vėją, Tarytum matai saulės dukrą šokėją, Kuri ir gėlynus, beržynus ir raista Šventadieniais gyvasčia jauna palaisto, O pievose bičių ūžimiam sūkurėje— Kaip kanklių harmonijoj—siela atgyja.

Tyliais vakarais žemę miglos kai dengia Ir saulė ir gintaro rūmus įžengia, Zalsvį žiburiai, tartum dvasios, klajoja Ir ieško glūdnųjų vidurnakčio gojų. Tiktai kai mėnulis iš aukšto pažiūri, Jos skubiai ištrępa į sutemų jūrą. Ir jei ties milžinkapiu įsklausysi, Tuoj žavinčios vizijos pintis akyse:—

Didingos pilies bokštai mirga padangėj. Jos kilnūs valdovas nuo sosto nužengia Ir baltplaukį žirgą žaibu pabalnojęs I kruviną kovą po debesies joja. Ir šoka kaip vilkas, sapne išsapnuotas, Kurs miestas pagimdė. O kūnas šarvuotas Nebodamas kirčio, nė kruvino vėjo, Kaip viesulas skrenda ir pražūtį sėja.

Toliau—jau matyti niūriam debesyne, Kuris priešą galią kaip varpas sutrynė, Apleidžia šios žemės palaimintą plotą Ir merkias su saule žmonių apraudota.

Ir klykia tamsoje plėšrieji ereliai, Ir raganos klykdamos šiurpulus kelia, Kol žaros rytuose jau brėkšti vėl ima Ir kančios pagimdo tautos Atgimimą.

Ir vėlei paniūręs dangus prablaivėja Ir akį kovotojų žygiai žavėja; O pakirstos pušys ir kryžiai prie kelio, Ir motinų ašaros dvasią jų kelia.

Ir keliasi saulė džiaugsmu pražydėjus, Ir žemę aplanko palaimos Kūrėjas. Tik skardūs trimaitai aidēt nesiliauja— Kovotojus šaukia į žygdarbį naują. Vėl šaukia už pavergtą pilį kovoti Ir priešą numalšinti alkį besotį.

Paskui vėl žydėsi, o mano tėvyne, Nors atžalų daugelį vėtros išskynė. Tyliais vakarais ir kas rytas klausysi Kaip suokia dainelę undinės vilnyse, Ir garbins tave ne vien dainiai ir sūnūs, Kur ilsis milžinkapius tapę galiūnais, Bet priešai ir tie, tavo garbę pažinę, Nedrįs jau daugiau surakinti grandinėm. Stepas Zobarskas

SLAPTO VYRIAUSIOJO LIETUVIŲ KOMITETO ATSIŠAUKIMAS

Mūsų korespondentui Anglijoje pavyko gauti slaptuosius Lietuvos viešpačiais, savo nuožūra tuvoje leidžiamus laikraščius. Viename ekstra išleistame "Nepriklausomos Lietuvos" numeryje yra įdėtas Lietuvoje slapta veikiančio Vyr. Lietuvių Komiteto atsišaukimas. Jame, po Maironio žodžių: "Be kovų ir be aukos, laisvos nebuvo Lietuvos"—toliau rašoma:

"Vokiečiai norėjo užmaskuotos mobilizacijos keliu praveisti mūsų vyrų mobilizaciją. Pradžiai, esa, buvo numatyta 1 divizija—15,000 vyrų. Tačiau buvo davinų, jog tai tik pradžia. Negalėjo jie patys tokią mobilizaciją vykdyti, nes varžė juos tarptautinės teisės 'nuostatai ir jų sudarytos konvencijos: okupantas neturi teisės okupuotam krašte mobilizacijos vykdyti. Todėl jie norėjo, kad tokią mobilizaciją vykdytų arba prie jos vykdytų prisidėję tarėjai ir žymesnieji lietuviai. Vokiečiai kreipėsi ir savo patikėtinius—tačiau, be mažos Kubiliūno ir Paukščio išimties, tiesa—po svyravimų, tarėjuose, pagaliau, atsirado pakankamai lietuviškos drąsos: ir jie atsisakė ne tik savo vardu mobilizaciją vykdyti, bet šiuo reikalu įteikė vokiečiams memorandumą. Jame išdėstė, kodėl mūsų krašte negalima vykdyti mobilizacijos ir kad betkokia forma vyrų mobilizaciją Lietuvoje vykdyti tegali tik nepriklausomos, suverenės Lietuvos vyriausybė, turinti tautos pasitikėjimą. Kreipėsi vokiečiai ir mūsų aukštuosius ats. karininkus Kaune, ir kitus karininkus Vilniuje, ir Kaune į gyventojus, į apskričių viršininkus šiauliu apygardoje ir kt., tačiau mobilizacijai vykdyti, be vienos kitos išimties, pritarėjų nerado. Patys vokiečiai bandė kreiptis į lietuvių tautą, šaukdami: "Prie ginklo! Tėvynė šaukia!"—bet iššaukę lietuviuose susipratinę, kad lietuvių tėvynė nešaukia. Visa laisvoji lietuviška spauda aiškiai ir motyvuotai pasisakė prieš mobilizaciją. Visi nurodė, kodėl tokia mobilizacija negali rasti lietuviuose pritarimo.

Šiandien ir vokiečiams aišku, kad mobilizacija negalėjo pavykti ir nepavyko. Kodėl? Kodėl lietuviai—tiek ūkininkai, tiek darbininkai, inteligentai, tiek jaunesnieji, tiek vyresnieji—visi kaip vienas ne tik nepritarė mobilizacijai, bet aiškiai prieš ją pasisakė.—šaukiamieji, išskyrus luošuosius ir atleistus, ir ėmimo komisiją nestojo, o kiti vosokiais būdais šaukiamuosius slėpė ir saugojo? Tai buvo šios pagrindinės priežastys:

Visiems mums aiškūs Lietuvos pragaištingi nacių karotikslai: vokiečiai pradėjo karą, norėdami okupuoti Europos valstybes, padėdant jų materialiniams ištekliams ir gvyvai darbui jėgą, iškovoti sau derlingiausius rytų plotus, kitaip tariant—rytų raumą, kurio sudarantį turėjo būti paaukotos ir Baltijos valstybės,—pasidaryti Europos viešpačiais, savo nuožūra tvarkančiais kitas tautas Europoje, jau ne valstybes, bet tautas priklausomas Lietuvos" numeryje yra skiriančiais tarp jų vadovaujamo Europoj atatinamas vietas. Lietuva, pagal nacių planus, sudarydama rytų raumą dailį, net pačiame karo įkarštyje pradėta kolonizuoti.

"Lietuviai! — skaitome toliau atsišaukime, — Naciai įžengė į paskutinį kovos laikotarpį. Pralaimi karą, jie bando vykdyti okupuotose kraštuose totalines mobilizacijas. Bet Europos tautos nenori ir negali savo gyvybių aukoti nacinės vergijos sukūrimui. Todėl Lietuvoj, įskaitant atleistus, nestojo nė 1 procentas šauktųjų, o valsčiuose—nė pusė procento.

Pagarba ir pasitikėjimas Lietuvos jaunimui. Juo didesnė pagarbą kaimo jaunimui, kuris tapo pavyzdžiu. Atminkime, kad naciai vartoja terorą ir žudymus ir kt. bolševikines priemones, patobulintas jų civilizacinio patyrimo žiaurumais. Šiandien (kovo 16) suimti net jų pačių 4 patikėtiniai—gen. tarėjai ir viršsimto visuomenininku. Uždaryti universitetai ir kit. aukštiosios mokyklos: ties jų durimis vaikštoti nacių žandaras. Didinami Gestapo kadrai. Tačiau būkime kieti ir nepalaužiami. Nesiduokime provokuojami, nuo pagrindinių siekių neatsisakykime. Nė vieno žingsnio už tėvynės ribų! Neikime kariuomenėi ir darbo prievolės atlikti nei į Reichą, nei į Rytus: toks reikalavimas tarptautinės teisės požiūriu neteisėtas. Jeigu naciai net šaudytų kariuomenėn ar darbo tarnybon neinančius, tai ir tada jie tiek neišsaudys, kiek žūtų rytuose ar vokiečių pramonės miestuose. Be aukų nieko neišsėsim—aukos apsimokės. Visi lietuviai pareigūnai parodė pasigėratiną nacių politikos tikslų supratimą ir lietuvių patrioto pareigą. Ir toliau saugokimės patys ir saugokime kiekvieną savo tautietį, padėdami jam išlikti Lietuvoje. Atminkime, kad aukščiausias visų mūsų tikslas—Nepriklausoma Lietuva ir vyriausia pareiga—pačiam pasilikti ir kitą išsaugoti Lietuvoje iki tėvynės prisikėlimo.

Paliestieji mobilizacijos ar darbo prievolės, susiraskime darbo žemės ūkyje, slėpdamiesi, laikydami santūriai... Kraštuotiniu atveju, prisiminkime miškus. Nevartokime ginklų. Tačiau, jeigu naciai ir toliau prisimes nesupratę lietuvių norų ir padėties, bet grobs ir žudys, mūsų ir savo ateities nenaudai, mūsų tautiečius, ir savo veiksmais privers mus netik slėptis, bet ir aktyviai pasipriešinti, atminti. kad aktyvaus pasipriešinimo momentas bus nurodytas... Laikykimės—laimėsime. Tegyvuoja drausminga, vieninga, solidari kilni ir ryžtinga Lietuvių Tauta. TEGYVUOJA NEPRIKLAUSOMA LIETUVA! Vyriausias Lietuvių Komitetas"

LIGOS, AŠAROS IR MAIŠATIS BALTIJOS KRAŠTUOSE

Švedijoje gauta žinių, kad Baltijos kraštuose smarkiai plečiasi šiltinė—tifus, gripas—slogos ir difteritas. Epidemijas sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų išsiųsta Vokietijon ir darbus. Visi prisibijo grįžtančių bolševikų. Dėl to kai kurios moterys nebijančios net ištėkėti už svetimųšalių: olandų, italų, rumunų, kurie atsirado tuose kraštuose, kad būdamas kitos valstybės pilietėmis, kokiam atsitikime, lengviau galėtų išvažiuoti iš tu kraštų. Estijoje okupantai sunku sulaukyti, nes nėra vaistų ir butai menkai apšildomi. Stoka kuro. "Aftontidingen" toliau praneša, kad vokiečiai išvežė žmones ne vien iš Estijos pakraščiu, bet ir iš Estijos salų. Vyrų dauguma Baltijos kraštuose paimta kariuomenėn, daug moterų

70 METU RAŠYTOJAS ATMINTINAI PASAKO 262 POPIEŽIU VARDUS

"KNAP"—SLAPTASIS JAUNŪJŲ LAIKRAŠTIS. —PRIMICIJOS BE IŠKILMIŲ. — PASIKALBĖJIMAS SU RYTŲ VĖJU—25,000 POEZIJOS EILUČIŲ. — APIE TUMĄ, PUSKINĄ IR ZECERIUS. — KAIP POETAS IŠTRŪKO IŠ "BOMŲ". — ALBAVIČIUS APIE URBANAČIŲ.

Kaip sen's kareivis atsarginis, Atjautęs reikalą tėvynės, Senovės skydą užsikores, Kariauti eina—savanoris:— Ranka sugniaužęs kardą drūčiai, Jaunų širdysna drąsą pučia.

Sic Kmito—dr. K. Urbanavičiaus eilėraščių žodžiai geriausia tinka jam pačiam. Sausio mėn. 1 dieną jisai sulaukė jau 70 metų amžiaus, o koks jisai dar mišlus karys spaudos laukuose ir kiek jis savo lakia plunksna jaunųjų išjudina, uždega.

Suvalkijos Lygumų Vaikas

Kidoliškių kaimas, Marijampolės apskrity—mūsų rašytojo gimtinė. Paklaustas apie savo jaunatvę, rašytojas taip pasakojosi:

"Gimiau sausio 1 d. Mokiasiu 2 metus pradžios mokykloje, mokytojaujančią Žičkauskaitę, kaip pakiau sužinojau, buvo susipratęs lietuvis, bet tas jam mekludė tokiems pat geriems lietuviukams perti į kailį. Gimnazijos 5 klases išėjau Marijampolėje, vos kilstančio lietuvių atbudimo metu. Buvo trys sušipratę lietuviukai mokytojai: Kriaučiūnas, Jasulaitis ir Staniškis. Kriaučiūnas dėstė lotynų kalbą. Jis drauge su visa klase dainuodavo lotynų kalbos išimtis—sueiliuotas, kad būtų lengviau išmokyti—pagal karišką lietuvių dainos gaidą: Tegul grios šlamščia, ūžia-tra-ta-ta! Kaip tas mokiniams patikdavo! Dainuodavo, žinoma, kuo tyliausiai kad rusas inspektorius neišgirstų.

"Seinų seminarijoje teko mokytis su kai kuriais paskui plačiai pargarsėjusiais klierikais: Būčiu, Totoraičiu, Laukaičiu, Miluku ir kitais. Visi jau buvome susipratę lietuviukai. Leidome, rąnkomis rašytą laikraštuką, vardu "Knap" (Miluko išgalvotas vardas), kurį paskiau pakitėm rimtesniu vardu "Viltis". Rašinėdavau straipsnelius ir miglotus eilėraščius, už kuriuos (tur būt dėlto, kad jų negalėjo suprasti), pripažino talentą, mat, eilės sklandžiai skambėdavusios..."

Klierikas Urbanavičius—buvo veiklus narys lietuvių slaptos organizacijos. "Aušros" laikais—buvo vienas didžiausių talkininkų seminarijoje slapta leidžiamo laikraščio "Viltis"—liudija apie tai savo atsiminimuose Milukas. Berods, kad jau 1892 m. tilpo jo pirmas eilėraščių "Ūkininke". Jis parašė net kažkokią dramą, kuri pasiekė Ameriką ir tilpo "Vienybėje Lietuvninkų".

Dygliuotieji Pirmieji Kunigystės Metai

Pereitame šimtmetėje Lietuvoje buvo kieta rusų okupacija. Kai mūsų rašytojas gavo kunigystės šventimus, 1897 metais, nebuvo leista jam turėti nė iškilmingų primicijų. Kun. Reklaitis dalyvavo jo pirmosiose Mišiose, Marijampolėje. Kai kitas kunigas laikė giedotas Mišias, jis prie šoninio altoriaus atskaitęs sąvąsias. Rusams jau jis buvo žinomas, kaip veiklus, įtartinas lietuvis...

Gal dėl to jis net buvo ketvertai metų nukeltas į mozių kraštą... Žandarai taip griežtai budėjo, kad be jų leidimo nebuvo galima nė iš vienos parapijos nuvažiuoti į kitą. Su Prūsais iš jo gyvenamosios vietos susisiekti buvo labai sunkus. Beveik neįmanoma buvo perduoti rankraščių ir slapta leidžiamus laikraščius, jo kūryba sustojo. Už tai koks buvo džiaugsmas, kai dar būdamas Lietuvoje sulaukė gražinio lietuviškosios spaudos...

Už Vandenyne, su Išėiviais Lietuviais

1905 metais atvykęs į USA iš pradžių klebonavo, kaskart giliau įklimpdamas į lietuviškąjį veikimą. Per eilę metų jisai buvo pirmininku ar žymiu vadu eilėje organizacijų, kaip Tautos Fonde, Kat. Federacijoje, Kunigų Vienybėje, Lietuvių Darbininkų Šv. Juozapo sąjungoje, Vy-

čiuose, Studentų ir profesionalų organizacijoje. Šalia religinės veiklos visur gaivindamas meilę prie savo tėvų šalies—Lietuvos. Kaip savo viename eilėraštyje sakė:

Ir paukščiui tėvynė už viską meilesnė: Kur gimė ten duonos gaminasi kėsnį.

Lietuvi! Tėvynė tu viens pamiršai: Pasaulio paskendęs gerovėj, Nesavo jau plunksnoms apsikaisi, Sau svetimą našta užkrovei.

Akyse jam tebėra gyvi Lietuvos vaizdai:

Iš tolo žiūriji tave, Nemunėli! Per tūkstančius mylių mataui: Tie patys krantai, tankiais krūmais apžėle, Kuriuos taip mylėt papratau.

Dainos Apie Tėvynę

Jam rodosi, kad ir vėjas miclesnis, ką pučia nuo Lietuvos. "Rytų Vėją" jis taip apdainuoja:

Pasakyk, brangus vėjeli, Ko taip staigi ir verki? Ar aplėdęs savo šalį Jau ramybės netenki?

Tėvynės vėją, kaip gyvą pasiuntinį iš mielos žemės, jis klausia:

Ar mokėsi sudainuoti Dainą sprogstančios širdies? Ar sugebai atkartoti Aidą bado ir mirties?

Ir tėvynės vėjo kaukime, tarytum, išgirdęs savųjų brolių raudą, griežtai taria į vientaučius išėivius:

Mes išdykaujam čia, bedvasiai, Smagurių taurė gerdami,— Gi jie ten žemėj užsikase, Badu veik miršta verkdami.

Dažnai, dažnai savo eilėraščiuose poetas-rašytojas primena Lietuvos meilę:

Nepamirški to takelio, Ties sena gręčia, Ir to kryžiaus šalia kelio, Su Dievo kančia.

Jis daug gaivinančios jėgos laukia iš dainų:

Skambėkit dainos, jūs meilužės, Iš tankių girių, iš bakužės, Paleiskit aidą gilų, skaudų, Lai ausys jūsų balsą gaudu, Lai žmonės verkia atsiminę, Šioj svetimoj šaly—tėvynę...

Bet dabar—tėvynėj kita daina:

Dabar nuo ašarų kartu... Dabar kanuolės jiems dainuoja, Dabar juos giltinė liūliuoja, Jų gerklės jau seniai užkimo, Nė nuo dainų, tik nuo šaukimo...

Jau iš tų eilėraščių matome, kaip teisingai jis savo nusiteikimus—Lietuvos atžvilgiu yra išreiškęs vienoje savo paskaitoje:

"Kas brangiau mūsų širdžiai ir maloniau vaizduotei už vieną, stiprią Lietuvos valstybę?... Laisvė nuo išorinės ir vidujinės prispaudos, laisvė nuo skurdo ir netvarkos, laisvė katalikiškai tikėti ir lietuviškai kalbėti, apšviesta, pažangia ir pasiturinčia, dėl to—linksmą ir laimingą."

Bet jo patriotizmas nėra siauras:

"Tikras, gerai suprastas patriotizmas,—rašo jisai,—įtalpina ir tėvynės meilę, ir piliečio teisių pagarbimą, ypač tų teisių, kurios žmogui yra brangiausios: asmens, kalbos ir tikėjimo laisvė. Patriotizmas, kurs tarnauja tik siaurai žmonių grupei, o kitų teises paneigia, tai ne patriotizmas, tik liguistas slogutis, nuo kurio tautai tenka čiaudėti. Sveikas organizmas ligos nepakenčia ir palaiptinui jos nusiokrato."

Darbo Žmonių Poetas

Mūsų sukaktuvinininkas savo plunksną daugiausia paskyrė darbininkijos laikraščio kūrybai. Darbininko vargai randa atgarsio jo širdyje; ir darbininko lūpas jis įdeda žodžius:

Vėlai sugrįžęs iš dirbtuvės, Su sauja prakaitą braukiu:

KUN. DR. K. URBANAČIUS—KMITAS

Ten dešimtis valandų išbuvęs, Spėkų visai nebetenku.

Norėdamas sumažinti sunkią kaikiurių darbininkų buitį, jisai ragina juos prie blaivybės, taip vaizdžiai piešdamas girtuoklį:

Jo drumstos akys, suputę veidai, Ir nosis melsvai nudažyta. Mintyti jo skrajai nešvarūs vaizdai, Kalba jo žiauri, netašyta...

Kun. Urbanavičius yra daug parašęs ir prozos veikalų: apysakų, vaizdelių. Dalis jų kun. Laukaičio išvežta į Lietuvą; nežinia, ar jie buvo atspausdinti. Paskutiniu laikotarpiu per "Amerikos" skiltis perėjo sklandi a-

pysaka "Vytis ir Erelis". Tik rašytojas nusiskundžia su tomis spaudos klaidomis, kuriomis Amerikos lietuvių laikraščiai labai "turtingi".

O kas suskaitys tuos visus mūsų rašytojo straipsnius, kurių taip gausu USA lietuvių spaudoje.

Pora Nuotykių

Kai pamąstai, kiek tas žmogus yra prirašęs, negali atsistebėti. Tuo labiau, kad jo sveikata labai menka. Dėl diabetis ligos atsiradus kovoje infekcijai dviejomis sunkiomis operacijomis vie-

na koja liko nuimta. Žmogus liguistas, sulaukęs 70 metų, o koks proto pajėgumas ir energija?

— Kaip jaučiatės?—kartą ji paklausiau sutikęs rytinėse valstijose.

— Normaliai. Visada liguistas, tai tas jau pasidarė normalus stovis. Va, jei kada jaučiuosi sveiku, tai jau tas išimtis, ne-benormali būseną...

Ir nežiūrint to—jo darbas nemažėja. Pagal savo amžių ir sveikatos stovį, jis turėtų gauti pensiją iš kur nors, bet jis vis dar bevelgia savo sunkiu darbu pragyvenimą ir gydymosi išlaidas sau garantuoti.

Kun. dr. Urbanavičius turi nuostabią atmintį. Kartą jisai automobiliu važiuo su savo bendravardžiu—kun. Urbanavičiumi, marijonu. Šis pastarasis pradėjo iš atminties sakyti eilėraščius, išvardyti Lietuvos kunigaikščius.

— Palauk,—pratarė mūsų rašytojas.—Aš bandysiu išvardinti visus popiežius nuo pat Šv. Petro. Ir išvardino, vairuodamas automobilį, daugiau kaip 260 vardų iš eilės...

Kai bendrakeleivis pareiškė nusistebėjimą, rašytojas pasipasakojo, kaip jis bedėstydamas Marianapolio kolegijoje ką tai uždavęs mokiniams atmintinai išmokyti. Jų kai kas pastebėjęs, kad atmintinis kalimas užmušęs protavimą. Tada rašytojas pasiteiravęs pas specialistus, kurie patvirtinę, kad atminties darbas, mokymasis tik padeda išvystyti žmogui protines galias. Tada patsai rašytojas, turėdamas jau daugiau 60 metų, išmokęs popiežių vardus iš eilės. Jis galėtų pasakyti ir metus—nuo kiek iki

kiek kuris viešpatavo, bet jau tas reikalauja didesnio susikaupimo, ne automobilį vairuojant.

Kai Kartą "Bomai" Užpuolė

Ir su dideliais žmonėmis kartais atsitinka vis tokių smulkių dalykų. Kartą, rašytojui būnant, berods, kažkur klebonu—paskambina kas prie dūmų. Jis atidaro—žiūri: aiškiai pora "bomų". Išileisti—apiplėš, ar dar kas blogiau atsitiks, ir niekas negirdės. Neįsileisti—jau vėlu, durys atidarytos. Tai jis greit—šast, išsoko į lauką ir užtrenkė duris. Gatvėje "bomams" nepatogu buvo sukelti trukšmą, o kad į namus įeiti—reikia vėl skambinti ir šauktis daugiau žmonių... Taip jie ir neberizikavo, drąsumas išgelbėjo.

Baigiant tebūna leista pakartoti žodžiai, kuriuos apie garbinąjį sukaktuvinininką privačiai šio straipsnelio autoriui pasakė kitas žymus lietuvis—kun. Albiavičius:

"Aš skaitau, kad tai žymiausias lietuvių kunigų Amerikoje. Ne savo titulu, o savo darbais ir raštais. Intelligentiškas per excelencę (aukščiausiam laipsny). Švelnaus būdo—žinai, poetas. Su didžiausiu malonumu skaitau jo editoriaus."

K. J. Prunskis

Sebring, Fla. — Sausio 13-tą armijos lėktuvo nelaimėje žuvo 10 asmenų.

Novice, Texas. — Sausio 13-tą traukiniui nelaimėje žuvo 12 asmenų, 45 sužeisti.

1940 m. Valunius žemė buvo prijungta prie Lietuvos.

TEISUS TRIŪSAS

(Mintis skolinta)

Teisus triūsas—daiktas šventas, Darbininkui—vis gerai: Yr kišenėje jam centas, Jis aprūpintas tikrai.

Visi myli darbininką, Jis apdraustas nuo vargų, Žmonės kviečia, pasitinka, Nes visiems jisai patinka,— Darbo žmogui—vis smagu!

Triūsas teikia jam ramumą, Duoda pelno ir jėgų: Kas pamėgo tik darbštumą,— Nematys pikty ligų, Naktį migs saldžiu miegu.

Teisus triūsas teikia šlovę, Ir linksmybė ir gerovė: Jis, kaip siena, kaip tvirtovė,— Vis apsaugo nuo bėdų: Kas tik dirbti nesiliovė,— Nematys dienų juodų.

Skurdo, sielvarto ir baimės Darbininkas nematys, Vis turės šviesias mintis, Visuomet užteks jam laimės, Visuomet jam švies viltis.

Teisus triūsas—daiktas šventas, Darbininkui—vis gerai: Yr kišenėje jam centas, Jis—aprupintas tikrai.

K. Pr. In-ra

Praktiškai Išaiškino Sapną

ŽMONA, vyrui: Žinai, Kristaputi, ką aš sapne mačiau? KRISTAPUTIS, springdamas sieksniais žiovoliais.—O ką gi? ŽMONA: Man rodėsi, kad aš turiu be rankovių, didele dekolte suknelę, lygiai tokią, kokia yra išstatyta priešais sodną krautuvės lange.

KRISTAPUTIS, prablaivintas žmonos sapno.—Na gerai, mieloji, aš tuoj tau atnešiu sapnų aiškintoją su Saliamono galva.

Šią Savaitę Mes Reiškiamė Pagarbą

Nenugalimai Tautai

LIETUVAI

Šią savaitę mes reiškiamė pagarbą Lietuvai ir jos narsiems žmonėms kovojantiems už laisvę, Mes, Wyoming Klonio žmonės, turime specialę priežastį pareiškimui pagarbos Lietuvai, už jos sūnų ir dukterų didelę duoklę pridėtą prie mūsų tautos progreso, ypatingai mūsų pačių Wyoming Klonio. Už tai mes atsisaukiame į mūsų bendruomenės žmones pademonstruoti savo nuoširdų susidomėjimą tauta, kuri taip skaudžiai paliesta karo vargų ir kentėjimų, tauta, kuri nenugalima širdyje ir mintyje.

Visi Karo Bonai, išpirkiti šią savaitę Lietuvos pagarbai, bus raportuoti Lietuvos Atstovybei Washingtone ir visiems Lietuvos akredituotiems atstovams, taip kad tos mažos narsios žemės nenugalimieji sužinotų pastangas atliekamas jų draugų ir rėmėjų naminiame Amerikos fronte—Wyoming Klonyje pagreitiniui pergales visų gerovei. Taigi mes raginame jus remti ataką, kad išlaisvinti šias nenugalimas tautas... perkant Karo Bonus laike šio svarbaus 4-sios Karo Paskolos vajuas!

Tai Yra Jusų "Kovos Vėliava" Čia Namieje!

Jūsų narsūs kovojantys vyrai aukoja visa, kad sunaikinti Ašį. Vienok jūs turite atlikti savo dalį juos paremti. Palaikyk Ameriką didele laisvės šalimi, kokia ji yra. Pargabenk pergale namon pas mus. PIRK KARO BONUS laike šio didžiojo 4-sios Karo Paskolos vajuas.

PIRK BONUS BOSTON KRAUTUVĖJ ŠIĄ SAVAITĖ

FOWLER, DICK and WALKER... THE BOSTON STORE

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. C. Alliance of America)

Leidžiai siūsti: P. O. Box 22, Phone: Wilkes-Barre 3-4711
73 E. South St., Wilkes-Barre, Pa.

PILDOMASIS KOMITETAS

Kun. J. Švagžys, Dvasios Vadas, 20 Webster St., Brockton, Mass.
L. Šimutis, Prezidentas, 2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.
J. Vaičiūnis, Vice Prezidentas, 213 Ferdinand St., Scranton, Pa.
W. T. Kvetkas, Sekretorius, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.
J. Yonakas, Izdininkas, 57 Church St., Pittston, Pa.
P. Karasauskas, Izdo Glob., 13 Garwood Ave., Lyndwood, W. B., Pa.
V. Abramaitis, Izdo Globėjas, 113 Patterson St., Tamaqua, Pa.
Dr. A. Rakauskas, 73 E. South St., P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

KONTROLĖS KOMISIJA

1. Adv. J. J. Grish, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
2. J. Purickis, P. O. Box 387, Forest City, Pa.
3. Antanas Agurkis, 93 Russell St., Edwardsville, Pa.

STATUTŲ KOMISIJA

1. Ant. F. Knežys, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
2. Matas J. Kvetkus, 503 So. Grant St., Wilkes-Barre, Pa.
3. Jurgis Tumasonis, 222 So. Ninth St., Brooklyn, N. Y.

TEISMO KOMISIJA

1. Pranas Kakauskas, 171 Cray Ave., Binghamton, N. Y.
2. Ona Barkauskienė, 62 Lawlor St., Waterbury, Conn.
3. Antanas Stočkūnas, 99 Carroll St., Pittston, Pa.

SVIETIMO KOMISIJA

1. Kun. Pr. Juras, 94 Bradford St., Lawrence, Mass.
2. Leokadija Zemaitė, 1419 N. Main Avenue, Scranton, Pa.
3. Komp. Aleksandras Aleksis, 76 Center St., Waterbury, Conn.
4. J. Puodžiūnas, 23 Mill Street, Pittston, Pa.
5. Bronė Mičiūnienė, 74 Belden St., New Britain, Conn.

LABDARYBĖS KOMISIJA

1. Pr. Jurevičius, 722 Montgomery St., W. Pittston, Pa.
2. K. Šlamienė, P. O. Box 19, Forest City, Pa.
3. Julė Salasavičienė, 16020 N. Lamer Ave., E. Cleveland, 12, Ohio

JAUNIMO KOMISIJA

1. Jurgis Venslovas, 1267 E. 82nd St., Cleveland, Ohio
2. Pranas Katilius, 51 Capitol Avenue, Hartford, Conn.
3. Kun. Ed. Gradeckis, 339 Green St., New Haven, Conn.
4. Edvinas Jasaitis, 221 N. Main St., Pittston, Pa.
5. Genovaitė Kupčaitė, 28 Penn Street, Kingston, Pa.

IŠ KUOPŲ DARBUOTĖS

CLEVELAND, OHIO

Iš 142 Kuopos Darbuotės Raportai

LRKSA 142-ros kuopos priešmetinis susirinkimas gruodžio 9 d. buvo šauktas atviruokais, vis dėlto atsilankė tik apie 20 narių. Tiesa, pasitaikė didelis šaltis, kuri dirba vakarieniems valandomis, vienok daugelis dar galėjo atsilankyti į savo kuopos susirinkimą, o ypač tie, kurie mėgsta kitus mokytį.

Susirinkimą atidarė ir vedė pirmininkas Jonas Zeunis. Iš centro atviruko patyrėme apie lapkričio mėnesio duoklių priėmimą.

Raportai

Ligonių nesirado. Naujų narių neįrašyta.

Mirė viena narė—Valerija Prokopienė. Už jos sielą nariai sustoję atkalbėjo malda, taip pat pareiškta gili užuojauta jos šeimai.

Laimėjimo (bazono laiku) reikalavimai komisija raportavo, kad nebuvo galimybės surinkti visas biuletenų knygetes. Kurie pardavė po knygetę arba daugiau visų vardus iššaukė. Pasidarbavimas neblogas, bet dar galėjo būti geresnis (pagal taip reikšmingas dovanas). Nutarta Šv. Jurgio parapijai skirti 20 dolerių, bet kiek liks kuopai dar nėra žinios. Kuopa nutarė laišku ir spaudoje išreikšti didelį dėkingumą kuopos nariui Stanislovui Maženskiui už puikias dovanas.

Plieninį setą laimėjo p. Rožė Kubilienė, įžymi parengimų rėmėja. Antra dovana (\$5.00) laimėjo Marijona Pūkelienė, kuopos narė, nenuilstanti darbuotoja; trečią dovana (\$3.00) laimėjo menininkė Marijona Šarkiūtė, taipgi kuopos narė.

Karo veiklos (War Activity) komisijos nariai J. Venslovas ir P. Glugodiene pranešė, kad skyrus deda pastangas surinkti, kiek lietuviai išpirko karo bonų. Nežinia kodėl lietuviai šio reikalo nepaiso, nors gautų didelių pripažinimų. Skyrus rengia kortavimo vakarą Šv. Jurgio parapijos salėje ir kvietė visus, kurie gali, atsilankyti.

Pirmininkas padarė pranešimą, kad vietos veikėjų grupė jam pranešus, kad visos katalikiškos draugijos ir kuopos bendrai rengs pagerbimą vietos klebonui ir prašo išrinkti kuopos atstovus.

Apkalbėjus išrinko J. Venslovą ir P. Glugodiene. Valdybos rinkimas. Palikta veikta pati. Pirmin. — Jonas Zeunis, vice pirmin. — Barbora Jackienė, nut. rašt. ir korespondentė—P. Glugodiene, fin. rašt. Jurgis Venslovas, izdininkas Antanas Vilimas, izdo glob. Vl. Šukienė, Rožė Vitonienė ir darinkta trečia Urbonienė Ona, kuri turės dalyvauti ir knygu peržiūrėjime; tvarkdariai—M. Samas ir Pulk. Greičiūnienė.

War Activity komisijon išrinkti J. Venslovas, P. Glugodiene; Ohio apskritin—J. Venslovas, A. Vilimas ir P. Glugodiene; L. K. Darželio komisijon — P. Glugodiene ir J. Venslovas.

Išreikštas pageidavimas, kad valdybos ir komisijų nariai, užėmę vietas ir pasižadėję dirbti, stropiai atliktų savo pareigas ir savo pavyzdžiu visuose nariusuose uždegtų didesnę norą veikti.

P. Glugodiene, koresp.

MANCHESTER, N. H.

LRKSA 119 Kuopos Metinis Susirinkimas

Buvo gruodžio 19 d. Narių susirinko pusėtinai būrelis. Apvarsčius kuopos einamus reikalavimus pristatė keli nutarimai. Kuopos valdyba 1944 m. palikta ta pati, būtent: kp. pirmin. M. Zaremienė, pirm. pav.—D. Tapauskas, finansų ir protokolo rašt. J. A. Vaičiūnas, knygu patikrinimo komisija—K. Ramaška ir A. Andriejūnienė, Ligonių komisija—J. Olkovičienė ir T. Kikutienė; kuopos daktaras kvotėjas—dr. A. S. Mangurian; tvarkdarys—A. Steckis.

Narių duoklės bus priimamos kiekvieno mėnesio antrą antradienį nuo 8 iki 9 val. vakaro Lietuvių Klubo svetainėje, 235 Pine St.

J. A. Vaičiūnas, kp. rašt.

NIAGARA FALLS, N. Y.

170-tos Kuopos Valdyba 1944 Metams

Gruodžio 12, 1943, metiniam susirinkime išrinkta kuopos valdyba 1944 m.: pirmininkas J. Jankauskas, padėjėjas J. Jaruševičius, izdininkas P. Buja, rašt. J. Genis, izdo globėjai P. Žiulis ir J. Lautz, ligonių lankytojai Petronėlė Žikienė ir A. Karasaitė.

J. G.

DR. JONAS J. BREIVIS

159 Prospect St., Binghamton, N. Y., New York valstijos gubernatoriaus paskirtas Coroner of Broome County.

Dr. J. J. Breivis yra malonaus būdo ir kiekvienam duoda geriausią nuosirdų patarimą. Jis yra LRKSA 270 kuopos nariu ir dr. kvotėju.

Geriausiu pasekmiu!

BINGHAMTON, N. Y.

LRKSA 270 Kuopos Priešmetinis Susirinkimas

Ivyko gruodžio 5, 1943. Susirinkimą atidarė kuopos pirmininkas Vladas Kiečė pakviesdamas Šv. Juozapo parapijos kleboną kun. Emilijų Krancevičių, O. M. C., atkalbėti malda.

Aptarta daug dalykų mūsų organizacijos gerovei, taipgi išrinkta kuopos valdyba dėl 1944 metų. Valdybos sąstatas: dvasios vadas —kun. Emilijų Krancevičius, O. M. C., pirmininkas—Vladas Kiečė, padėjėjas—Pranas Baltrūnas, finansų rašt.—Pranas S. Rakauskas, 171 Cray Ave., užrašų rašt.—Bronė Rakauskienė, izdininkas —Pranas Kalesinskas, izdo globėja—Elžbieta Kuncienė, dr. kv.—dr. Jonas J. Breivis.

Pabaigoje klebonas pratarė kelis žodžius į narius, ragindamas visus būti tikrais lietuviais ir gerais katalikais. Po to, atkalbėjo malda ir tuo susirinkimas baigėsi.

Pr. S. R.

BROOKLYN, N. Y.

Iš Metinio 134-tos Kuopos Susirinkimo

Sausio 2, 1944, buvo susirinkimas. Kuopos valdyba liko senoji. Valdybos sąstatas: pirmininkas ir izdininkas K. Krušinskas, finansų rašt. K. Eidukaitis, nutarimų rašt. M. Skruodenis.

Valdyba prašo narių, kad į laisvą užsimokėtų savo duokles. Tai neįvyks jokių nesmagumų nelaimės išitikus. Ir dėl Susivienymo ir savo gerovės stengkitės šiais metais prikaltinti po naują narį.

K. E. 134 kp. rašt.

PITTSBURGH, PA.

Iš Metinio 35-tos Kuopos Susirinkimo

Susirinkimas buvo gruodžio 12, 1943. Valdybon perrinkti tie patys nariai.

1943 metais centrai pasiūsta \$2,318.41, o centras išmokojo pašalponis ir pomirtinėmis \$2,065.62. Kuopa turi 113 pilnamečių narių, 4 jaunamiečių, viso 117 narių.

Susirinkimai 1944 metais bus laikomi ta pačia tvarka—tuo pačiu metu ir toje pačioje vietoje.

Juozas Šimkus, rašt.

DANBURY, CONN.

Iš 304 Kuopos

Kuopos valdyba 1944 metams perrinkta ta pati, būtent: pirmin. Augustinas Palitka, rašt.—Pr. Žurinskas.

Kuopos susirinkimai 1944 metais bus laikomi ta pačia tvarka pirmininko namuose, 43 State St., Danbury, Conn.

1944 metais į centrą pasiūsta viso \$137.73.

Pr. Žurinskas

CHICAGO, ILLINOIS

163 Kuopos Valdyba 1944 Metams

LRKSA 163-čia kuopa (Marquette Park) laikė priešmetinį susirinkimą gruodžio 12 d. Tarp kitų reikalų, buvo kuopos valdybos rinkimas. P. Čižauskas atsiskė iš pirmininko vietos, nors buvo labai pageidauta, kad pasiliktu. Taigi valdybon išrinkti šie: dvasios vadas kun. A. P. Baltutis, pirm. p. Aukštaitis, vice pirmin. L. Šimutis, fin. rašt. J. Mickelinas, izdin. Gailius, izdo globėjai Kadzevičius ir Šaučiūnienė.

K. Skelly

FOREST CITY, PA.

Metinis 2-ros Kuopos Susirinkimas

Ivyko gruodžio 10, 1943, parapijos salėje, tuojau po sumos. Pirmininkas susirinkimą atidarė malda.

Iš pranešimų pasirodė, kad 2 kp. veikimas yra gyvas

1944 metams valdyba perrinkta ta pati. Pirmininkas Juozas Milišauskas, vice pirm. Balčius Zdanis, rašt. ir izdininkas Juozas Purickis.

J. Purickis, 2 kp. rašt.

MASPETH, L. I., N. Y.

LRKSA 108 Kuopos Nariams

Pirmadienį, sausio 7-tą, 7:30 vakare, Atsimainymo Viešpaties Jėzaus parapijos svetainėje įvyks svarbus LRKSA 108 kuopos susirinkimas. Turėsime perrinkti kuopos valdybą, nes dėl blogo oro metinis susirinkimas neįvyko.

Visi nariai-narės, dalyvaukite susirinkime vasario 7-tą.

Kp. valdyba

MASS. APSKRITIES SUVAŽIAVIMAS

Metinis LRKSA Massachusetts apskrities suvažiavimas įvyks sausio 30 dieną, 1944 m., 1:30 val. po pietų Šv. Jurgio lietuvių parapijos svetainėje, St. James Ave., Norwood, Mass.

Gerbiamus Massachusetts L. R. K. S. A. kuopos kviečiamos dalyvauti apskrities suvažiavime, taipgi kviečiame dalyvauti suvažiavime ir kitų valstijų kuopas —Manchester, N. H., Nashua, N. H., Providence, R. I. Mes vis turime vieningai veikti Susivienymo gerovei.

LRK Sus-mas Amerikoje yra didžiausia katalikų organizacija Amerikoje, ji ilgiausia išlaikys išeivijose lietuvių. Tad visų katalikų pareiga dirbti Susivienymo naudai, prirašyti kuo daugiau narių ir Susivienymą. Apskrities daug gali padėti Susivienymo didinimui, jeigu visi vieningai dirbsime.

Tad, kuopos, malonėkite atsiųsti kuo daugiausia atstovų į apskrities suvažiavimą ir pridukite gerų inėsimų.

Yra svarbių reikalų aptarti Susivienymo gerovei.

Kurios kuopos negalėsite dalyvauti suvažiavime, tai prašome atsiųsti savo inėsimus šiuo adresu: V. J. Kudirka, 37 Franklin St., Norwood, Mass.

V. J. Kudirka, pirm. K. A. Venčius, rašt.

LRKSA NEW YORK IR NEW JERSEY APSKR. SUVAŽIAVIMAS

Šiuo pranešama, kad šių metų sausio mėn. 30 dieną, sekmadienį, tuoj po pamaldų, 1 val. po pietų, Karalienės Angelų parapijos salėje, kamps South 4th ir Roebling gatvių, Brooklyn, N. Y., yra šaukiamas LRKSA New York ir New Jersey apskrities kuopų atstovų ir valdybų suvažiavimas.

Visos minėtos apskrities kuopos malonėkite savo atstovus šian apskrities suvažiavimui atsiųsti, nes nuo jų priklausys tolimesnis šios apskrities gyvasimas ir veikimas.

Valdyba

L. R. K. S. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

DONORA, Pa. — 88-tos kuopos susirinkimas bus sausio 30-tą dieną v. Juozapo parapijos bažnytinėje salėje. Malonėkite visi būti ir naujų narių atsivesti.

NORWOOD, Mass. — 81 kuopos susirinkimas bus vasario 1-mą dieną 7:30 vakaro Šv. Jurgio parapijos svetainėje, St. James Ave.

SCRANTON, Pa.—83-čios kuopos susirinkimas bus vasario 3-čią dieną 7:30 val. vakaro, K. of P. svetainėje, Church Ave., Scranton. Kiekvienas narys prašomas ateiti ir užsimokėti savo duokles.

HARTFORD, Conn. — 89 kuopos susirinkimas bus sausio 31-mą dieną 7:30 vakaro, Lietuvių švenč. Trejybės parapijos svetainėje, 339 Capitol Ave., kamps Broad St.

MASPETH, L. I., N. Y. — 108 kp. susirinkimas bus vasario 7-tą dieną Atsimainymo Viešpaties Jėzaus parapijos svetainėje, 7:30 val. vakaro.

BROCKTON, Mass. — 141 kuopos susirinkimas bus vasario 2-ą dieną kp. pirmininką M. Abračišką, 148 Ames St., Montello, 7 val. vak.

MANCHESTER, Conn. — 164 kp. susirinkimas bus sausio 30-tą dieną 2-ą val. po pietų po Nr. 89 Birch St.

LINDEN, N. J. — 200 kuopos susirinkimas bus vasario 3-čią dieną A. Rūšio salėje, kamps Wood Ave. ir 16th St. Pradžia 7:30 val. vakaro.

COLUMBUS, Ohio. — 235 kuopos susirinkimas bus sausio 30-tą dieną paprastoje vietoje ir paprastu laiku.

DIDELIS UŽSIMOJIMAS PILNAI ATSIEKTAS

Per Dvidešimt Mėnesių Sukelta \$20,000 Kunigo

Jono Navicko Fondui!

Gruodžio 19 d. š. m., per jubiliejinę vakarienę, Cicero, Ill., Šv. Antano parapijos salėje, man teko garbė ir malonumas paskelbti TT. Marijonų bendradarbiams, prieteliams ir svečiams, kad didelis jų užsimojimas įamžinti a. a. kun. Jono Navicko vardą, sukelti Fondą siekiantį \$20,000.00, iš kurios sumos nuosimčių nuolat būtų išlaikomas ir auklėjamas vienas studentas Marianopolio kolegijoje ir vienas seminaristas Marian Hills seminarijoje, yra pilnai atsiektas.

Tačiau trumpoje kalboje nebuvo galima smulkiau ir tiksliau nupiešti a. a. kun. J. Navicko Fondo padėtį. Taip jau mano kalba galėjo pasiekti tik mažą dalį tų asmenų, kurie savo aukomis sėkmingai parėmė Fondo įvykdinimą.

Tad visai tinka, kad per spaudą būtų painformuota mūsų plančioji visuomenė apie a. a. kun. J. Navicko Fondo dabartinę būklę. Viso labo jubiliejinės vakarienės proga, Fondui suaukota: \$1,465.00 (į šią sumą įeina Karo Bonų \$275.00 ir \$50.00 dar tik pažadėtu).

Garbės Narys: Chicago TT. MM. Bendradarbių apskritis, kuris labiausiai yra pasidarbavęs Fondui sukelti ir jį sėkmingai užbaigti, pakeltas yra į a. a. kun. J. Navicko Fondo Garbės narius, o visi jo skyriai, taip jau kitos draugijos ir asmens, kurie suteikė Fondui nemažiau \$200.00 skaitoma abiejų, Seminaristas ir Kolegisto Fondų, nariais. Jų vardai bus atžymėti seminarijos koplyčioje, Marian Hills, Ill. ir prie a. a. kun. Navicko kapo Marianapolyje.

Finansinė Fondo Padėtis

Užbrėžtajai sumai \$20,000.00 sukelti Fondo sumanytojai stengėsi laikytis dėsnio: įrašydinti į Fondą kuo daugiausiai narių, kurie paaukotų bent \$100.00. Sumanytojai neapsiriko pasirinkdami šitoki kelią. Per maždaug 20 mėnesių į Fondą prisirašė 155

CHICAGOS APSKRITIES SUSIRINKIMAS

Metinis LRKSA Chicago apskrities susirinkimas bus sausio 23, 1944, 2:30 val. po pietų Nekalto Prasidėjimo Panelės Šv. parapijos svetainėje, Brighton Parke. Tatgi visos Chicago kuopos prašomos būtinai prisijusti atstovus. Kurios kuopos atstovų neturi išrinkę, tegu kuopų viršininkai atsilanko, nes šis susirinkimas yra labai svarbus.

Išgirsite daug naujo, bus daromi svarbūs pranešimai Susivienymo reikalais ir šiaip svarbius šiuo dienų klausimais. Bus pateiktas raportas iš buvusio trijų apskrities parengimo, kuris labai gerai pavyko. Bus rinkimas naujos valdybos, todėl kiekvienos kuopos pareiga būtinai dalyvauti šiame susirinkime. Pageidautina, kad kuo daugiausia dalyvautų kuopų viršininkų (valdybų narių).

Apie mūsų gi, visų Marijonų, gilių dėkingumą amžinai liudys kasmet rugsėjo 8 dieną laikomos už visus Fondo narius Šv. Mišios, Marian Hills seminarijoje ir Marianopolio kolegijoje.

Kun. K. Rėklaitis, MIC. A. a. kun. J. Navicko Fondo Izdininkas

Chicago, Illinois, Gruodžio 31 d. 1943 m.

Iš jų duoklių susidarė pagrindinė Fondo suma. Kas truko padengė Fondo rėmėjai ir suruoštieji koncertas ir jubiliejinę vakarienę.

Štai kaip atrodo šiandien Fondas finansiniu atžvilgiu:

1. Iš narių ligi šiol gauta: \$14,117.00, pažadėta \$350.00; iš rėmėjų surinkta \$3,149.50.
2. Kaskas-Juškos koncertas: \$2,300.00 (su \$600—naujų narių mokesniu).
3. Jubiliejinė vakarienė: \$1,715.00 + \$50.00 (pažad.) (nauji nariai, aukos ir pelnas). Viso \$21,281.50 + \$400.00 (pažad.). Iš laidų Fondui sukelti ligi šiol turėta: \$950.44. Gruodžio 31, 1943 Fondas turi \$20,331.06 + \$400.00 (pažad.).

Taigi užbrėžtoji sukelti Fondui suma pilnai sudaryta, dargi padengtos išlaidos, surištos su Fondo vėjumi (paštas, spausdiniai, knygos apie a. a. kun. J. Navicką išleidimas, diplomai etc.). Tikimės, kad nariai pažadėjusieji ir dar neįmokėjusieji savo duoklių, pasistengs netrukus tai atlikti. Tuomet jų aukos su parvišium (\$331.06) padengs išlaidas, reikalingas garbės lentoms įtaisyti seminarijoje ir Marianapolyje.

Pareiškimas

Esu įgaliotas TT. Marijonų vadovybės vardu pareikšti nuodėmiausią padėką visiems, kurie savo aukomis ir darbu įvykdė tą milžinišką darbą, sukėlė reikiamą sumą Fondui ir tuo būdu įamžino a. a. kun. Jono Navicko vardą. Drauge pranešu, kad nuo 1943-1944 mokslo metų kun. J. Navicko Fondo stipendija naudojasi vienas klierikas Marian Hills seminarijoje ir vienas studentas Marianopolio kolegijoje. Ties tuo jaunuoliai ne tik gaus materialinę pagalbą reikiamiems mokslams išeiti, bet, kas svarbiausia, jausis įpareigoti sekti pėdomis to didelio vyro, kurio vardu jiems teikiama stipendija, ir tapti, kaip a. a. kun. J. Navickas kad buvo, pažiba mūsų Bažnyčios ir Tautos.

Baigdamas šį mano pranešimą, kaippo Fondo komisijos izdininkas, laikau savo šventa pareiga padėkoti ypatingu būdu TT. MM. Bendradarbių Chicago apskrities ir jos skyriams už tikrai pasišventimo pilną pasidarbavimą Fondo reikalui. Esu įsitikinęs, kad be to pasišventimo Fondas nebūtų galėjęs atsiekti savo tikslo. Taip jau mano padėką reiškiau pp. Onai Kaskas ir Rapolui Juškai, kad malonėjo labai gražiai pavykusiu koncertu žymiai prisidėti prie Fondo užbaigimo.

Apie mūsų gi, visų Marijonų, gilių dėkingumą amžinai liudys kasmet rugsėjo 8 dieną laikomos už visus Fondo narius Šv. Mišios, Marian Hills seminarijoje ir Marianopolio kolegijoje.

Kun. K. Rėklaitis, MIC. A. a. kun. J. Navicko Fondo Izdininkas

Chicago, Illinois, Gruodžio 31 d. 1943 m.

A. A.

JUOZAS VALUKONIS, Mahanoy City, mirė gruodžio 27, 1943, palaidotas gruodžio 31, 1943.

KAZĖ SKUČUVIENĖ, Box 27, Forest City, Pa., mirė gruodžio 17, 1943, palaidota gruodžio 21-mą iš Šv. Antano bažnyčios parapijos kapinėse.

VINCAS VALIUKAVIČIUS, 437 Elm St., Tamaqua, Pa., mirė gruodžio 22, 1943, palaidotas gruodžio 27-tą iš Šv. Petro ir Povilo bažnyčios.

ANICETAS GUVERTAS, 142 Schuyler Ave., Kearny, N. J., mirė gruodžio 8, 1943, palaidotas gruodžio 11-tą iš D. M. Sopulingos bažnyčios Holy Cross kapinėse.

AG. LEVONAVICIENĖ, 144 Shepherd Ave., Newark, N. J., mirė gruodžio 19, 1943, palaidota gruodžio 23-čią iš Šv. Trejybės bažnyčios Šv. Kryžiaus kapinėse.

PETR. KULIKAUSKIENĖ, 112 Ward St., Worcester, Mass., mirė gruodžio 12, 1943, palaidota gruodžio 15-tą iš Aušros Vartų bažnyčios Šv. Jono kapinėse.

KATRĖ PAJAUŠKIENĖ, 216 E. Washington Ave., Shenandoah, Pa., mirė gruodžio 27, 1943, palaidota gruodžio 31-mą iš Šv. Jurgio bažnyčios parapijos kapinėse.

ANTANAS LIŠAUSKAS, 832 Keren St., Simpson, Pa., mirė gruodžio 19, 1943, palaidotas gruodžio 23-čią iš St. Michael's bažnyčios parapijos kapinėse.

Lithuania Among "Unconquerables"

Editor, Times-Leader Evening News:

Since your valuable paper has been currently advertising the splendid and most deserving tribute to The Unconquerables sponsored by a national periodical and a local store, I hope to be given space in your columns for the following thoughts which I am sure, are also in the minds of the thirty thousand or more Lithuanians in Wyoming Valley.

The people of Lithuanian extraction living in the Valley must certainly feel disappointed when they see or read about the magnificent and truly artistic dramatic displays by the local store honoring a group of nations, but totally omitting and not even mentioning the name of Lithuania, the tiny Baltic Republic, who like her unfortunate sister Republics Latvia and Estonia, is also desperately fighting for her very existence with practically no one helping or interceding for her.

Not that the Lithuanians wish to begrudge or in any way minimize the credit and honor due these valiant and courageous nations, who are being honored in the Prelude to the 4th War Loan, on the contrary, they admire and duly acknowledge their indomitable and unconquerable spirit, which keeps them fighting as a people though they have been subjected and brutally outraged by our common enemy.

The Lithuanian nation also deserves a place among The Unconquerables. When she was under the yoke of Russian rule before the First World War, she was persecuted for one hundred and twenty years. For forty years Russia tried to denationalize her people by forbidding them to use their own printed language, confiscating books and journals printed in Lithuanian. Why they were not even permitted to use prayer books in their own language. No one will ever know how many of her sons were beaten to death or died in exile because they dared to possess a Lithuanian book. Yes, that went on for forty years, and yet that small nation of about three million people managed to survive a persecution designed by a mighty Goliath to annihilate her and when she regained her freedom after the First World War she emerged torn and bleeding but still speaking her own language and still singing her own folk songs. She was UNCONQUERABLE.

During the First World War her land was devastated three times, first by the Russians and

then by the Germans, and again by the Russians forcing the Germans back westwardly. But that did not kill the Lithuanian spirit. No, it was unconquerable, because the subsequent twenty years Lithuania as a free nation showed such an amazing national development in every phase of her life you would think she was not even touched by the scourge of four years of war. She was UNCONQUERABLE.

Now again, in this Second World War Lithuania was first subjugated by Soviet Russia and treacherously sovietized against her own will. Death, destruction and exile were the lot of those who resisted the Soviet way of life. After the U. S. S. R. evacuated Lithuania, Nazi Germany took over and is presently ruling as only the Nazis know how, yet only recently the Nazi rulers experienced the realization that the Lithuanians will not serve their unlawful rulers to their own national detriment. The consequences of this insubordination was the incarceration of many leaders of that Country, among them, some of the hierarchy of the Church.

The present progress of the War on the Russian Front again threatens Lithuania with Soviet occupation and chances for a Free Lithuania are indeed gloomy because Soviet Russia does not hesitate to openly claim that the three Baltic States are members (sic) of the Republics of the Soviet Union and does not even wish to discuss the matter. Might is right is the principle there.

We Americans of Lithuanian descent have no fear that Lithuania will some day be free again even though the clouds are dark and heavy on the horizon today and she seems to have no friends among influential individuals, or mighty powers to intercede for her. Yes, she is practically forgotten as a nation today, but, mark my word, she will live and not die, because she is one of the UNCONQUERABLES.

A Descendant of the "Forgotten" Unconquerables REV. J. K. MILIAUSKAS

(Editor's Note: The display of "The Unconquerables" was created by The Saturday Evening Post with the intention that the five nations dramatized would represent all of the Unconquered Nations everywhere and not just those mentioned. The Boston Store is presenting the display without change as sent here and as it appears in more than 100 other cities.

(Reprint from Times-Leader Evening News, Wilkes-Barre, Pa., January 12, 1944).

Amerikos Lietuviu Jaunimo Zurnalas

"VYTIS"

"VYTI" leidžia Amerikos didziausia jaunimo organizacija - Lietuvos Vyčiai.

"VYTIS" eina kas menesį gražiai paveiksluotas ir deda įdomių straipsnių, žinių iš Amerikos ir užsienio.

"VYTY" rasi žinių iš viso pasaulio.

"VYTIS" rašo apie Amerikos lietuvių jaunimo judėjimą.

"VYTI" redaguoja įžymus ir patyrus redaktorius Ignas Sakalas ir "VYGIUI" bendradarbiauja jo sukviešti įžymiausi literatai.

"VYTY" rasite įdomių pasiskaitymų tinkamų senjams ir jauniems.

TAD, padarykime šūki: "Tenelika nei vienos katalikiškos jaunimo organizacijos, ar nors mažiausio skyriaus, kurie neskaitytų "VYTIES". Visi skaitykime "VYTI!"

"VYTIES" kaina metams tik \$2.00. Užsirašydami siųskite šiuo adresu: "VYTIS"

366 W. Broadway, S. Boston 27, Mass.

GENERAL MOTORS SYMPHONY OF THE AIR

presents the NBC SYMPHONY ORCHESTRA conducted by LEOPOLD STOKOWSKI

January 23, 1944 5:00 to 6:00 P. M. (EWT)

- PROGRAM
1. Prelude to Lohengrin—Act 1 ..... Wagner
  2. Magic Fire Music from Die Walkure ..... Wagner
  3. Nobilissima Visione ... Hindemith
    - a. Introduction and Rondo
    - b. March
    - c. Passacaglia
- Speaker—Charles F. Kettering, vice president of General Motors and directing head of its Research Laboratories.

Men are dying...are you buying?

IF YOU'RE inclined to say, "I can't afford any more Bonds," just take another look at the casualty lists.

At least \$100 extra in Bonds—over and above your regular buying—is needed as your part in putting over the

FoWar Loan. At least \$100, \$200, \$3(\$500 if you can possibly scrape it up

Let those grim lists in today's pay your Bonds while the names are fresh in your mind.

Let's all BACK THE TACK!

INDEPENDENT OPINIONS ON THE BALT STATES

Deportees

In Lithuania it is estimated that at least 50,000 civilians have been deported to Russia, although the actual names of only 30,000 have been obtained from lists which the Russians left behind when they fled before the advancing German army in July 1941. It is clear from the documents found in those archives, including "Instructions concerning the deportation of anti-Soviet government was determined to deport all those who might be in any way hostile to the new regime. This they proceeded to do systematically, going into homes in towns and villages in the early hours of the morning, searching for arms and documents, allowing the deportees only twenty minutes to dress and to collect 100 kilos of clothes, food and cooking utensils, then removing entire families, irrespective of age or health to the railway stations. There the head of the family was invariably separated from the rest. Mothers were often separated from children. The deportees were then piled into cattle trucks without water or any sanitary arrangements whatsoever, in which state they travelled for days and sometimes weeks to Siberia and Asiatic Russia. Pregnant women gave birth to children in such conditions without any medical supplies whatsoever, or were taken out and left in strange villages to give birth, while those who never already ill often died...

Many of these "political" prisoners were arrested in July, 1940, immediately after the "elections". In theory the ballot was free, general and secret. But in practice only those who voted for the candidates had their passports stamped with red ink...

The deportees' relatives who are still in Lithuania try to obtain information about them through the International Red

Cross, by difficulties are made by Soviet authorities who do allow the deportees to have contact with the outside—no letters being posted or received in camps. of the women deportees attempted to communicate their relatives and friends in USA in order to obtain relief for their children—4,000 whom have been deported—very few get through...

It is clear that many will die in this year unless they can be evacuated or some relief sent them through the Americans, British or International Red Cross, as the Red Cross organs of the Baltic States are unable to operate from their own countries where they have been divided by the Germans.

Surely, it is a humanitarian rather than political question which is at stake, and with the present scarcity of food in Russia it would be an advantage to have... less to feed...

Surely the British and American Governments... could see that something done at once to ameliorate conditions of hundreds of thousands of men, women and children who should not be kept as hostages in an Allied country where many of them can hardly survive another winter...

(Elma Dangeled, *The Nineteenth Century After*, London, July, 1943.)

Vilnius in The British Press

In connection with an article by W. J. Rose in *Free Europe*, London, July 30, the editor's remarks in the publication of August 27 to the effect that the independence of the Baltic States was due to Poland's victory over Russia in 1920 and that Russia had no right to return Vilnius to Lithuania, especially because of its Polish character, we quote the following from Mr. Briand Pearce's reply:

The facts are that the treaties between Russia and the Baltic States guaranteeing the independence of the latter had all been signed before the Polish victory.

Professor Rose's suggestion that the Baltic States owed their independence to the weakening of Russia by Poland is quite false. As an immediate result of Polish victory one of the Baltic States—Lithuania—was deprived of her ancient capital, Wilno, which Russia had restored to her by the Treaty of July 12, 1920.

(*Free Europe*, August 27, 1943.)

Stalin's Demands Set Stage For Allied Parley

By their frontiers the Russians meant those established in 1939-1940...

The Russian conception of Eastern European frontiers ran directly counter to British and American ideas... With the United States it is a matter of principles, of supporting the Atlantic Charter and the rights of self-determination for small nations, such as the Baltic States. (NEWSWEEK, October 25, 1943.)

The State Department Controversy

...It was to build a durable peace structure that Mr. Hull pressed the British in 1942 not to sign away by treaty with Russia the postwar independence of the Baltic States. The pressure was successful. Surely, both the sincere and the synthetic partisans of Mr. Welles, who as Acting Secretary backed the pressure with enthusiasm that this government would not surrender to Moscow the merchant marine of the Baltic States, cannot call anti-Soviet this effort of Mr. Hull without including the Atlantic Charter as anti-Soviet also. And surely the Russians, who got a twenty-year alliance with Great Britain by yielding to the pressure, have no grievance in the premises. (Arthur Krock, *COSMOPOLITAN*, November, 1943.)

A LITHUANIAN LIDICE IS RAZED

Mass murder of Lithuanian people by the German occupants have occurred repeatedly. It is estimated that about fifteen hundred persons had been murdered up to the summer of 1943, not to mention the extermination of Lithuanian Jews. Recently, the United States Office of War Information announced the total destruction of a locality, Miliūnai, and the mass murder of all its male population. According to the *New York Times* of November 13, 1943:

Destruction by the Germans of another village as "punishment" for "illegal activity" was disclosed in reports from the German controlled Lithuanian press reaching the Office of War Information yesterday. Miliūnai in Lithuania, according to the German reports, was burned by German troops October 13 after they had removed its cattle, crops and the villagers who did not resist the measure. The reports charged that the villagers had supported Partisan activities by supplying food, bearing arms and ammunition and lighting signal fires for Soviet aircraft and by never reporting such "illegal activity" to the occupation authorities.

The population of that village, according to the official Lithuanian publication *Lietuvos Apgyventos Vietos* (Inhabited Lithuanian Localities), based on the census of 1923, was 107 and there were seventeen farms. Miliūnai is located in the Panemunio community, Rokiškis district, five kilometres from the railroad station of Panemunis. Judging from the above figure, it is safe to assume that about forty men were shot at the time of the massacre. The Nazi pretext for this mass murder is no doubt without foundation. It has been the Nazis' policy in Lithuania to justify their crimes by accusing their victims of helping Bolshevik partisans. Since the Nazi failure to form a Lithuanian Legion in the spring of 1943, thousands of Lithuanian intellectuals, university and high-school students, etc., fled, to the forests and elsewhere, to avoid being rounded up as "volunteers" for work in Germany or being taken into the Todt organization for labor behind the front. All those who resist Nazi measures are no doubt assisted by the population and certainly they have their sympathy. These patriots have nothing to do with Bolshevism. So far the number of Soviet parachutists in Lithuania is insignificant.

ECHOES FROM GERMAN OCCUPIED LITHUANIA

NAZI "JUSTICE"

By special German decree German notaries-public are permitted to practice their profession in Lithuania in cases where one or both parties are German or where German interests are supposedly involved. The latter limited right gives the Germans unlimited contract between Lithuanians.

ECONOMIC FACTS, ETC.

By decree of the Acting General Commissar, Dr. Pense, a requirement demanding the delivery of fifty eggs per chicken was imposed on poultry owners for the summer of 1943. The weight of the eggs was also specified.

German retail ceiling prices per kilogram for vegetables in the summer of 1943 were announced by decree on May 18, 1943:

Cucumbers	7.50
Lettuce	3.75
Spinach	2.25
Rhubarb	0.75
Radishes	3.30
Parsley with leaves	2.70
Parsley leaves only	6.00
Cabbage	2.25
Beets with leaves	0.75
Asparagus	1.50 to 3.00
Carrots (bunch of not less than 10)	0.90

The greater part of the Lithuanian Society for the Protection of Lithuania Cultural Monuments has been transferred from Kaunas to Vilnius. In Kaunas only the ethnographic section of that society remains.

Vital statistics for the city of Vilnius for the month of April, 1943, are as follows: 90 marriages, 245 deaths, and 200 births. The figures indicate a continuous decrease in the population of that city.

DATA ON UNDERGROUND RESISTANCE

News has been received that a sixth underground Lithuanian paper, *Vieninga Kova*, has been issued. It too has taken a stand for a free and independent Lithuania, opposing annexation by any neighboring power.

As the Nazis failed to form a Lithuanian Legion, some Lithuanians in danger of apprehension managed to make their escape from Lithuania in small sailing boats and safely reached the shores of Sweden. Their names are withheld for obvious reasons.

BOOK NOTES

1. *Timeless Lithuania* by Owen J. C. Norem, last United States Minister to Lithuania. Shortly to be published by "Lietuvių Vaduoti Sajunga," 6820 Superior Ave., Cleveland, Ohio. (300 pp.)

2. *London Lithuanians* by Rev. Dr. K. Matulaitis. (Price 15/—) Obtainable from the author, 21 The Oval, Hackney Road, London E. 2, England.

3. *Lithuania in Postwar Europe as a Free and Independent State* by Col. K. V. Grinius. Published by Lithuanian Bulletin, New York, N. Y. (30 pp.)

4. "Non-recognition in the Courts: the Ships of the Baltic Republics" by Herbert Briggs. Article in *American Journal of International Law*, October, 1943.

5. "Lithuania, Although the Last of the European Countries to Embrace Christianity, Evolved a Strong Faith through the Centuries in Spite of the Wanton Persecutions by Varied Types of Barbarians" by Marguerite Horan Gowen. Article in the *Catholic Standard and Times*, November 5, 1943.

KAIP TAPTI AMERIKOS PILIEČIU?

Tai yra labai naudinga knygutė, kuri daug padės tiems, kurie ruošiasi gauti Amerikos pilietybės antruosius popierius. Joje yra trumpai suglausti klausimai ir atsakymai anglų ir lietuvių kalbose. Knygutė mažo formato. Gali moterys ją įsidėti į ridikiulį (pocketbook). Didelės raidės, spauca aiški. Norintieji gauti knygutę—"Kaip Tapti Amerikos Piliečiu?", idėkite į konvertą 25c. ir pasiųskite "GARSUI", P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

VIETINĖS ŽINIOS

GERAS DARBAS

Sausio 13-tą dieną rašytojas Wilkes-Barre Times Leader—Evening News pasirodė buvusio LRKSA dvasios vado kun. J. K. Miliausko parašytas straipsnis, kuriame vaizdžiai nurodyta lietuvių tautos praeitis ir dabartinė jos padėtis. Ten gvyvais faktais išaiškinta, kad nežūrint ilgaisiu priešpauzdū, 40 metų spaudos draudimo, okupantų pastangos sunaikinti tautos dvasią nuėjo niekais—lietuvių tauta išliko gyva, pažangi ir kovojanti už savo ateitį, už savo laisvę ir nepriklausomybę.

I tą raštą atkreipė dėmesį didžiulės The Boston News (krautuvės) vadovybė, kuri su dideliu malonumu pakvietė lietuvių prisidėti prie taip vadinamų nenugalimų tautų grupės ir pasidaruoti ketvirtosios U. S. karo paskolos vajuas pasisėkimui. Prie minėtos nenugalimų tautų grupės buvo priskaitytos šios tautos: graikai, čekoslovakai, lenkai, norvegai, holandai, prancūzai, belgai, danai, luksemburģiečiai, jugoslavai ir lietuviai. Kiekvienai atskirai tautinei grupei buvo skiriama atskira diena parduoti kaip galima daugiausia bonų.

Lietuviams diena buvo paskirta trečiadienis, sausio 19-tą. Nors laiko pasirodė ir pasiskelbti buvo nedaugiasia, vis dėlto lietuviai šaučiai pasirodė.

Plačiau apie šią lietuvių dieną ir jos rezultatus bus kitam numeryje.

PRANEŠIMAS

SLA 115 kuopa rengia bankietę pagerbti ilgametį kuopos veikėją ir per 30 metų lietuvių darbuotoją Miką Kuprį. Bankietas įvyks šeštadienį, balandžio 16-tą dieną, prasidėjęs draugystės draugijai atšviėnėmų kuopas tą dieną nieko nerengti.

SLA 115 kuopa

ANTANO SULDICKO LAIDOTUVĖS

Ketvirtadienio ryte, sausio 6, mažai sirgęs numirė senas Wilkes-Barre gyventojas Antanas Suldickas, gyvenantis 193 S. Sherman St.

Kilęs iš Alvito parapijos, Čiėkų kaimo, Amerikoje išgyveno 39 metus. Apie 20 metų priklausė LRKSA 17 kuopoje.

Nuliūdime paliko žmoną Marijoną ir sūnų saržantą Juozą, kurio stovykla yra Middletown Air Base, ir brolių Joną Wilkes-Barre.

Laidotuvės įvyko pirmadienį, sausio 10, iš švė. Trejybės bažnyčios. Prie didžiojo altoriaus šv. mišias atnašavo klebonas kun. J. K. Miliauskas; prie šoninių altorių—kun. Valiūnas ir kun. Pakutka.

Palaidotas gražioje švė. Trejybės parapijos kapinėse, kur kun. Valiūnas suteikė paskutinę benedikciją.

Grabnešiai buvo A. Ambrozaitis, Ant. Skarnulis, Jurgis Križanauskas, Petras Ratkevičius, Mikas Šaka ir Celestinas Kasperas.

Kadangi velionis buvo geras žmogus ir turėjo daug draugų ir giminių, tai į kapines palydėjo gana didelis būrys žmonių.

Iš kapinių palydovai buvo pakviesti ir velionio namus, kur žmona ir sūnus Juozas pavaišino visus skaniais pietumis, kuriuos

pagamino Kasparienė, Kuzmickienė ir Karosienė.

Lai Viečpats suteikia jam ramybę, o žmonai ir sūnui reiškiame gilią užuojautą!

Giminės ir Draugai

IŠ LRKSA 17 KUOPOS SUSIRINKIMO

Pracėta sekmadienį, sausio 16, švė. Trejybės parapijos salėje įvyko LRKSA 17-tos kuopos susirinkimas.

Pirmininkui J. Batvinskiui atidarius susirinkimą ir J. M. Kvietkui perskaičius praėito susirinkimo protokolą, sekė naujosios valdybos narių pristatymas. I šių metų valdybą išrinkti trys jaunosios kartos asmenys, būtent, prot. sekr. V. Tamulaitis ir izdo globėjai A. Skarnulis ir p-lė Jaškūtiė.

Kuopos nariai tikisi, kad šiemet, turint valdyboj jaunesnių žmonių kuopos veikimas pagyvėsiąs.

Be kitų reikalų apkalbėta ir U. S. Karo Bono ir Zenklelių išleidimas. Nutarta išleidią tu rėti kita susirinkimā ir pageidaujama, kad visi kuopos nariai pasiimtų knygelelių platinimui. Tikiėtų knygelelių galima gauti pas kuopos valdybos narius.

LANKĖSI

Ketvirtadienį, sausio 13-tą, lankėsi 298 kuopos narys Pranas Jankauskas iš Simpson, Pa.

KINGSTON

REIKSMINGA PRAMOGA
Vadovaujant klebonui kun. J. V. Inėiūrai, šv. Marijos parapija rengia didelę vakariėnė ir Vasario 16-tos paminėjimā.

Ivyks sekmadienį, vasario 20-tą, parapijos svėtainėje. Tikimasi turėti sveėių kalbėtoju.

Vakariėnės prasidės 6 vakare. Tikiėtas 1 doleris. Tikiėtų galima gaut klebonijoje. Vertėtų įsigyti iš anksto, kad nesuėluotė.

EDWARDSVILLE

LRKSA 1-MOS KUOPOS VALDYBA 1944 M.
Metiniam kuopos susirinkime gruodžio 19-tą vienbalsiai perrinkta buvusioji valdyba ir 1944 metams. Valdybos sąstatas: dvasios vadas kun. J. V. Inėiūra, pirmininkas V. Leliokas, vice pirm. A. Peėkys, sekretoriai El. Venšlauskienė ir Juozas Masonis, izdininkas Juozas Leškauskas, izdo globėjas V. Čėponis ir A. Antanynas, ligonių lankytojai—P. Leliokas, Sr., V. Čėponis.

Kuopos atstovai į 4-tą apskri-

NOREIKŲ LAIDOJIMO ISTAIGA

MRS. ONA NOREIKIENĖ
Laidotuvių Direktorė

Reikalui esant, visuomet pasirengę suteikti nuodirdų ir mandagų patarnavimą.

Per ilgus metus mūsų laidojimo istaiga savo patarnavimu igijo didelę pasitikėjimā žmonėse. Mūsų troškimu yra ir ateityje tokiį pasitikėjimā palaikyti.

2428 N. MAIN AVENUE
SCRANTON, PA.

DIDELĖMIS RAIDĖMIS MALDAKNYGĖ MALDŲ ŠALTINIS

Išleido Kun. Pr. J. JUŠKAITIS

Ji yra nedidelio formato 5 1/4 x 3 1/4 colių; 432 puslapių, odos aparais, auksuotais kraštais, apie pusė colio storumo. Naujausias ir gražiausias maldos. Kaina su prisiumtimu tik \$2.50. Pinigus su užsakymu siuskite: "GARSAS", P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa

—Pr. Leliokas, Sr., J. Leškauskas ir Vl. Čėponis.
Kuopos susirinkimai bus laikomi treėią mėnesio sekmadienį, tuoj po sumos. šv. Marijos parapijos svėtainėje.

MIRĖ

A. a. J. Karvelienė.
gyv. 19 Spring St., Sebastopol, mirė sausio 9-tą, palaidota sausio 13-tą iš Pittstono šv. Kazimiero bažnyčios parapijos kapuose. Paliko vyrą, šešis vaikus iš kurių sūnus Antanas neseniai paskirtas Jenkins Township policijos viršininku; taipgi paliko tris seseris, brolių, 18 anūkių ir 6 proanūkus.

A. a. Ona Mažeikienė,
gyv. 86 Sheridan St., Wilkes-Barre, mirė sausio 14-tą, palaidota iš Wilkes-Barre švė. Trejybės bažnyčios parapijos kapuose. Paliko sūnų Kazį tarnaujantį U. S. kariuomenėje; Petrą Detroitė; dukterį Mrs. V. Derviniėnė New Britain; dukterį vienuolė Mary Lucy, pasijonistę. šv. Gabrieliaus vienuolynė, Scranton, Pa., 10 anūkių.

A. a. Rob. Juškauskutis,
7 metų amžiaus, sūnus Mr. ir Mrs. A. Juškauskų, 310 E. Grove St., Pringle, mirė sausio 14-tą, palaidotas sausio 17-tą iš Kingstono šv. Marijos bažnyčios parapijos kapuose. Paliko 10 anūkių ir 9 proanūkus.

A. a. Elena Kuėinskienė,
gyv. 82 Bunney Lane, mirė sausio 14-tą, palaidota sausio 17-tą iš Kingstono šv. Marijos bažnyčios parapijos kapuose. Paliko 18 anūkių ir 9 proanūkus.

A. a. Antanas Šuldickas,
gyv. 193 South Sherman Street, Wilkes-Barre, mirė sausio 6-tą, palaidotas sausio 10-tą iš švė. Trejybės bažnyčios parapijos kapuose, Bear Creek. Paliko žmoną ir sūnų Juozą U. S. kariuomenės seržantą.

A. a. Jonas Veėerkaukas,
gyv. Hudson, mirė gruodžio 31, palaidotas sausio 3-ėią iš Miners Mills šv. Pranciškaus bažnyčios parapijos kapuose. Paliko keturias dukteris, sūnų ir brolių.

A. a. Petras Krolikas,
gyv. 235 Gilligan St., Wilkes-Barre, mirė sausio 4-tą, palaidotas sausio 8-tą iš švė. Trejybės bažnyčios parapijos kapuose, Bear Creek. Paliko žmoną, keturis vaikus, seserį ir šešis anūkus.

A. a. Edmund. Gibaviėius,
14 m., sūnus Mr. ir Mrs. J. Gibaviėių, 95 Myers St., Edwarsville, mirė sausio 17-tą, palaidotas sausio 20-tą iš Kingstono šv. Marijos bažnyčios parapijos kapuose, Pringle. Paliko tėvus, du brolius ir penkias seseris.

ATITAIŠYMAS

"Garso" Nr. 49, gruodžio 9, 1943, tilpo žinutė apie Jono Jonačiaus mirtį. Ten buvo pasakyta, kad jis palaidotas iš šv. Trejybės bažnyčios. Tai neatatinka tikėnybei. Jis iš šv. Trejybės bažnyčios nebuvo laidotas.

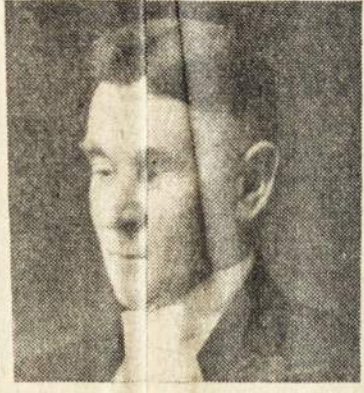
Medžioklėje

Raiti medžiotojai laksto po laukus su šunimis, norėdami nužvelgt kur zuiki. Susitinka senuką:

— Seneli, ar nematei zuikio?— skubiai klausia medžiotojai.
— Ką?—išlėto klausia senukas.
— Zuikio? Ar nematei zuikio?
— Maėiau,—taip pat išlėto atsako senukas.
— Kur? kur?.. Ar senai?— pasirengė vytiis, klausia medžiotojai.
— Prieš trejus metus štai ten... už didžiulio miško...—stėnėdamas atsakė senukas.

KORESpondencijos

PHILADELPHIA, PA. Kazio Dryos Vienų Metų Mirtis Sukaktis

A. Aazys Dryža

Šiemet, seną vasario, suėis lygiai vienitai, kaip kupinas neišsemiamenergijos izymus mūsų visuoinis veikėjas ir karėčiausios Lietuvos patrijotas—tėvinis, bei kartu katalikių Baėios paėiba Kazys Dryža netik pasimirė; o po keturių dienų apgalėstaujamas, iškilmi palaidotas vietinėse šv. Iiaus kapinėse.

Kurie jį i paėinojo, žino tą geriausiai tai buvo žmogus, taip sal aukso širdies... Jau metai prar kur tai jau dingo, kaip savo drėj, kaip mirės susting

Beverkiant lan kapus' po velėna Ir mes aimanpaliekant jį vieną... Maldaujant: Ge! šaltinį gerovės, žmonių visų dėl savo Tu šlovės Pakeisk į die kaip keičia kūną spėža.

šį kilnų žemėzazimėra Dryža. Bei sote gi 'r jisai terymo. Maldaujant: Ge! šaltinį gerovės, žmonių visų dėl savo Tu šlovės Pakeisk į die kaip keičia kūną spėža.

Lai jį visi mūaip kad mini vyėius;

Nes Dryža tos, kaip verti jie yra,

Būti visų ge-gerbkim tad šį vyrą!

K. V.

Mirė Padina

Antradienį, sausio 16, mirė vieniėnė Paulė Rėtė, 60 šėštadienį, vasario 3, šv. Jurgio bažnyčios pal. šv. Kryžiaus kapinėse. Jėtotuvės buvo labai graėios škilmingos, kapinyno pamaldyavo net trys kunigartu su dideliu skaitliu pal.

Velionė Paulina Kėė Amerikoje išgyveno gmetu. Paliko keturias dukteris, Kristiną, Oną ir Agorį trys iš jų jau yra iėtekėjuo viena da yr' panelė), ke sūnus —Mykolą, Vincą, Le'r Petrą.

K. V.

Ruoėia Pagerbtu Kazimierieėių Klei

Veikėjai—veikėjos uolumu ruoėia puikias page'es savo klebonui, kun. Ignanėiūnui sausio 30-tą (pr. o vardadienio, šv. Ignaco) i šis pamirgtuvių paruoėimuisidės iš puikios puotos ir įvykiui pritaikintos program— muzikos, dainų, deklama—ėilių skykmo ir t. p. pbtuvės įvykis, kaip kad vmet esti, kazimierieėių svėtė.

Richmė Padauėa

Bankietinė Btrupa

Sekmadienį, sai 9-tą, ėia, Lietuvių Muzikal svėtainėje įvyko taip vadinās Bomberio krikėstynų bankie apie kuri tik tiek tegaliu akyti (kaip tikiu teisingai, kaė programos išpildyme dalyvataipgi ir vieptinis, ėia visiemgeriausiai žinomas mažās snkoriukas Tadas Kuligovkis. Raporteris

HARTFORD, CONN.

Raud. Kyėzus Lietuvių SkyriaBazaras

Sausio 29, pėkutini mėnesio šėštadienį, vėkė, parapijos mokyklos salėje vyksta didžiulis bazaras Raudnojo Kryžiaus naudai. Vieėis lietuvių skyriaus, vadovaupt Valerijai Kaudnietytei, stroji dirba, kad pasisektų ir kadaugiasia pelno liktų.

Kvieėiamė ir kitų kolonijū lietuvius, i šį koncertą. Dėl tikiėtų kreipkitės i kun. Kripa, 53 Capitol Ave., Hartford, Conn. Bet darykite tai tuojau, nes visi tikiėtai rėzėrvuoti ir nebus parduodami salėje pas duris.

Nepaprastas Dvieju Artistu Koncertas

Sekmadienį, sausio 23, 3-ėią valandą popiet, Avery Memorial salėje įvyko graėus nepaprastas koncertas. Pianu skambins izymus Lietuvos artistas ir kompozitorius Vytautas Baceviėius, dainuos vietinė šv. Cecilijos koturi ilgametė narė Ona Valionienė. Rengia šv. Cecilijos kora, vadovaujant muz. Justui Balsiui.

Žinutės

šv. Elėbietos draugija šventė 20 metų savo draugijos gyvavimo sukaktį. Buvo šv. Miėios bažnyėioje, o vakare salėje graėi vakariėnė i kurią atsilankė graėus būrys lietuvių net ir iė kitų miestų.

Kiek atmenu, buvo parvaėiavė šie kareiviai: Ignas Rukas, Steputis, Maėiotai, Kablikas, Kazlauskas, Levinskas. Pagirskas, Morkus, Maslauskas, Spelis, Patėsa, Smitkus ir visa eilė kitų, kurių pavardėjų dabar neatmenu.

Kunigai suraėinėja lietuvių šėimynas. Renka lietuvių kareivių ir lietuviėių pavardes, kurias surinkė paskelbime vieėiai laikraėėiuose ir saraėą padėėime bažnyėios prieangyje.

Buvo parvaėiavė lietuviėitės WAACS ėesaitė, Bekerytė, Baliukynaitė, Litvinaitė. Linkime mūsų jaunimui geriausias kloties Dėdės Samo armijoj.

NEW BRITAIN, CONN.

šv. Andriejaus Parapija Graėiai Paėanguoja

Sausio devintąjį, sekmadienį, kleb. kun. M. A. Pankus per visas šv. miėias iš sakyklus paskelbė praėjusių metų apyskaitā. Visi parapijeėiai patenkinti ir džiaugiasi, kad šv. Andriejaus lietuvių parapija, kurios nuosavybė ivertinta \$150,000.00, nuopelnigai klebonaujant kun. M. A. Pankui, dabar yra ne tik be skolos, bet naujasai parapijos statybos fondas sparėiai auga ir pinigais ir Karo Bonais.

Kun. M. A. Pankus atėjo i šv. Andriejaus lietuvių parapiją klebonauti 1940 metų vasario mėnesi. Svarbu pažymėti, kad i tą trumpā laikā, be atkėkėjimo buvusios skolos, dar sukėlė su virėjus \$30,000.00 fondā marmurinio Didėiojo Altoriaus nupirkimui, paveiksluotiemis langams iėtaisyti, meniškam bažnyėios pagraėinimui, naujiems vargonams pirkti ir visų takų iėsklojimui bažnyėioje.

Reikia nepamirėti, kad 1945 metais suėis lygiai 50 metų kaip egzistuoja šv. Andriejaus lietuvių parapija. Pradėioje bažnyėia buvo medinė, kuri pastatyta 1895 metais, gi 1913 metais baigta statyti mūrinė šv. Andriejaus bažnyėia, kuri dabar yra viena iš dailiausių lietuvių bažnyėių Šiaurės Amerikoje, o pati parapija graėiausioje tvarkoje.

Sumanioje kleb. kun. M. A. Pankaus vadovybėje, šv. Andriejaus lietuvių parapija graėiai paėanguoja, lietuviėkos kultūrinės draugijos puikiai gyvuoja ir katalikiėkasai veikimas uėima plaėią dirvā. Lietuviėkai dvasiai ir katalikiėkai veiklai jaunimo tarpe palaikyti, daug padėda Seseles Pranciėkietės, kurios tikybos ir lietuvių kalbos pamokas duoda parapijos vaikams ir jaunimui. Šie 1944 metai daug žada skaisėiai parapijos atėčiai. Gi pats klebonas ir gerieji parapijeėiai pasiryėo dėti visas galimas pastangas, kad 1945 metais atatinėkamai ir garbingai paminėti ne-

paprastas ir istorines šv. Andriejaus lietuvių parapijos aukėsinio jubiliejaus iėkilmes.

šv. Andriejaus Parapijos Gilda

Kun. M. A. Pankus, rūpestingas šv. Andriejaus lietuvių parapijos klebonas, trokėdamas suburti parapijos moteris ir suaugusias merginas, kurios vienybėje darbuotėsi parapijos gerovei, tuo paėiu susijungusios glaudėiais solidarumo ryėiais, pleėiant socialinę ir kultūrinę veiklą, vasario 4 dieną, 1941 metais, suorganizavo šv. Andriejaus lietuvių parapijos Gildā, kuri šiandien gausinga narėmis ir graėiai bujoja.

Sausio penktąjā, 7:45 val. vakare, šv. Andriejaus lietuvių parapijos Gilda turėjo metinį susirinkimą, kuriame visų valdybų ir komitetų pareigūnės išdavė raportus. Stebėtojas susidomėo ir džiaugėsi socialine ir kultūrine Gildos veikla, kuri praėjusiais metais buvus nepaprastai aktyvi ir nuopelnigā.

Iė gausingų raportų paaiėkėjo, kad darbėėios Gildos narės nuopelnigai darbuojasi ne vien parapijos naudai, bet plati jų veikla apima ir kitas socialines, kultūrinės ir labdarybės sritis.

Šis metinis susirinkimas žymėtinas tuomi, kad Gildos narės nutarė iė savo izdo paukoti \$100.00 naujam parapijos statybos fondui ir vasario mėnesį ruoėtis prie socialinio parengimo parapijos naudai.

Be kitų svarbių nutarimų, laikantis konstitucijos, iėrinkta naujoji Gildos valdyba ir kitos reikiamos komisijos, kad vartėi sekmingā ir nuopelnigā Gildos veiklā šiais 1944 metais.

Maldos Apaėtalavimo S-gos Susirinkimas

Sausio septintąjį, penktadienį, 7:30 val. vakare, buvo pamaldos bažnyėioje su švėčiausiojo Sakramento palaiminimu, po kurio buvo dalinama Tikrojo Kryžiaus relikvija pagerbti.

Tuojuo po pamaldų, Maldos Apaėtalavimo Sjungos nariams susirinkus i auditorijā, graėiai pradėtas mėnesinis susirinkimas, kuriame dalyvavo kleb. kun. M. A. Pankus, kun. J. Matutis, kun. A. Tamoliūnas ir vyresnioji Sešelė M. Urbana.

Šis susirinkimas svarbus tuomi, kad Maldos Apaėtalavimo Sjungos promotoriai pasiryėo suaugusių tarpe surasti 30 ar daugiau asmenų, kurie pasižadėtu vienā kartā i dvi savaiti arba i mėnesį sau skirtā dieną prilemti šventajā Komunijā už Lietuvos laisvę; pasižadėjo taip pat skatinti kitų katalikiėkųjų draugijų narius, organizuotis i nepertraukiamų komunijų eilę už numylėtosios mūsų tėvų žemės iėlaisvinimā iš nuozmių prieėių priespaudos ir vergijos.

Be to, Maldos Apaėtalavimo Sjungos nariai pasižadėjo tuojau prisidėti auka prie nenutrūkėiančių šv. Miėių Tėvynės Lietuvos laisvei apginti. Ėia, vietoje, Maldos Apaėtalavimo Sjungos pirmininkė Bronė Miėiūnienė pati pirmoji ta intencija

JAUCIATES BLOGAI?

Visiškai Palengvinsite Sau—Šiuo Moderniuku Svelniu Būau
Kuomet kankinatės vidurių užkietėjimu — žarnos neveiklios, skauda galva, nėra energijos—alengvinsite sau šiuo moderniuku būdu—kramtykite FEEN-A-MINT. Ši skoninga kramtoma guma vidurius liuosuoja švelniai ir tikrai. Milionai žmonių naudoja FEEN-A-MINT. Tik pakramtykite FEEN-A-MINT einant gulni, naudokite tiktai pagal nurodymus ant pakelio. Sekantį rylą malonus palengvinimas pagotėbs jums vėl jausitės puikiai.

paaukojo \$7.00 pirmosiems šv. Miėioms už Lietuvā, Jėzaus Širdies žemė, kad karui pasibaigus, atgautų laisvę. A. T.

DAIL. ADOMO VARNO 65 GIMTADIENIS

Sausio 2 d. suėjo 65 m. amžiaus garsiam lietuvių dailininkui Adomui Varnui. Jisai gimęs 1879 m. Joniėkyje, Šiauliu apskr. Morkėsi Mintaujoje, kurį laikā buvo Kauno kunigų seminarijoje, Petrapilio pieėimo mokykloje ir Krokuvos dailės akademijoje. Vėliau jis buvo mokytoju Zakapanėje, mokytoju kaimė Dudetų apylinkėse, braiėytoju Odosos lėktuvų fabrike, technikos biuro vedėju Petrapilyje, paėiėybės mokytoju "Saulės" kursuose Voroneėe. Dirbant tuos įvairius darbus jam nedaug laiko tebuvo galima skirti pieėimui. Petrapily, o vėliau—Vilniuje dailininkas Varnas pradėjo garsėt pieėdamas izyminių žmonių portretus. Nuo 1920 metų persikėlė i Kaunā. Ėia buvo ivertintas jo kūrybinis talentas. Jisai iėrenkamas Meno Kūrėju Draugijos pirmininku. Vėliau jisai profesoriovo Meno mokykloje. Jo pieėiniai buvo iėstatomi svarbėnėse Lietuvos meno parodose. Net gi užėienyje parodose buvo iėstatyti jo kūriniai (pavyzdžiui, Latvijoje). Jausdamas artumā lietuviėkai liaudėiai, švėdamas 30 metų savo kūrybos sukaktį, Ad. Varnas 1938 m. buvo surengęs savo kūrinių parodā savo gimtinėje—Joniėkyje. Varnas yra pagarsėjęs savo portrėtais ir spalvingais peizaėais (gamtos vaizdais). Jis yra padaręs ir daug gerų sarėjų, kurie buvo iėleisti atskira knyga: "Ant Politikos Laktų". Vienas iš didesniųjų jo nuopelnų—fotografavimas Lietuvos kryėių ir paruoėimas Lietuvos Kryėių albumo.

Be to, Maldos Apaėtalavimo Sjungos nariai pasižadėjo tuojau prisidėti auka prie nenutrūkėiančių šv. Miėių Tėvynės Lietuvos laisvei apginti. Ėia, vietoje, Maldos Apaėtalavimo Sjungos pirmininkė Bronė Miėiūnienė pati pirmoji ta intencija

PERSŪVE DAILININKĄ ADOMĄ VARNĄ

Gavome žinių, kad žinomas dailininkas, sukaktuvininkas Adomas Varnas perėitų metų spalų mėn. 16 d. buvo perėautas neėzinomo kriminalisto. Suėeidimas eėas sunkus ir dailiniko padėtis po perėovimo buvusi kritiėka (LKFSB).

1355 m. prijungtos Briansko ir Ėernigovo žemės.

"ŠVENTOJI VALANDA"

MALDOS IR GIESMĖS

Sutaisė KUN. J. K. MILIAUSKAS

Tai vienatinė Amerikoje iėleista maldaknygė, kurioje telba maldos ir giesmės su gaidomis tain kad žmonės gali sekti kunigā maldose ir giedoti giesmes su choru.

Kaina 15 Centų,

Imant nemaėiau 10 egzempliorių—10 centų

Reikalaukite:

"GARSO" ADMINISTRACIJA

P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.